

NSONI MPO NA NTINA NA LILOBA

Matondi, Ndeko Neville. [Ndeko Neville alobi: “Amen.”—N.D.E.]

Nalobaki na Ndeko Neville: “Ya solo mpenza, ozali na epakweli ya moke te na ntongo oyo?”

² Nayezi awa mpo na kobondela mpo na babeli. Ezalaki na bato moko basanganaki na oyo biso. . . na ntongo-ntongo ya lomingo. Baoyo nasengeli kolandela kuna, nauti kobengisa bango awa na losambo. Pe na—nakanisaka ntango nyonso ete eleki malamau kobondela mpo na babeli na ndakonzambe. Nayezi te. Nasepelaka na losambo, koya awa, na eyanganelo, epai wapi bato, bazali awa kobondela.

³ Pe mwa mwana-mwasi moko azalaki kuna na sima, mwa mwana-mwasi ya kitoko mpenza, ee, nabanzi afandi na esika moko boye awa na ngonga oyo, soki bato yango bazongi na ndako te. Oh, namoni ye sikoyo. Oyo mwana moke ya kitoko mpenza. Pe azali kobela makasi. Tozalaki koyoka, ntango toyokaki nsango ya minoko na sika pe ndimbola yango kopesama. Tozalaki koyoka, pe tokanisaki tosolaki ete likambo moko elobamaki na ntina na mwana-mwasi moko ya moke. Pe tozalaki kozela mpo na komona soki Nkolo apesaki liloba moko, likambo nini ya koloba kuna. Kasi nakanisi ete mwana-mwasi moke yango akómi malamau sikoyo, pe akozala na ye malamau. Na bongo. . .

⁴ Pe ezalaki na mwasi moko, pe, oyo abungasaki komona na ye, pe tozalaki kobondela mpo na ye. Ná mobali moko na kati ya ambulance kuna, motei moko. Nandimi te ete mobali yango akokaki kozala na kiló zomi na motoba, to zomi na mwambe. Tóloba—tóloba mpenza, mpenza. . . Na bongo nayezi nde mpo na kobondela mpo na bango.

⁵ Ntina oyo nazalaki kotatabana mwa moke, mpenza, eloko oyo batondisaki na líno na ngai elongwaki. Pe nakómi lokola komibétela siflé, na ntongo oyo, na esika wana, na líno na ngai wana, na liboso kuna. Pe bayebisi ngai sikoyo ete nasengeli kotika ete báníka yango, pe bázipa yango. Na bongo, kimobangé nde ezali koya, yango nde nyonso oyo nayezi. Batóndisaki ngai líno moko wana, pene na ndambo na yango, pe ntango nabandaki koloba, okoki koyoka yango, mopepe ezali kobimisa yango mwa moke, bo—boyebi oyo nalingi koloba, libanda na bibebú. Pe esalaka ete moto ábanda koloba na lolemu, mwa moke.

⁶ Tozali solo bato oyo bazui litomba ya kozala na bomoi na ntongo oyo, pe ya kozala na makoki ya koya na losambo. Pe

na mpokwa ya Nowéle oyo, wana bazozela fėti na bango, oyo, na—nazolikya ete na. . . Bana mike bazali mpenza mingi awa na ntongo oyo, boye nakofanda mpenza kimia. Bomoni? Pe biso mikóló, mbala mosusu, tolobaka makambo oyo bana-mike basengeli ata koyoka te, boyebi.

⁷ Kasi, nakanisi ete losambo ebongisi mwa likabo moko awa mpo na bana-mike, sima na mwa ntango. Nazalaki kotala yango, kuna na sima. Oh, bokosepela kotikala. Sima na Ecodim, bózela mwa moke, bomoni, mpo na—nakanisi bazali na mwa makabo kuna na sima, mpo na bana-mike, ya kokabola na ntongo oyo. Pe ntango ngai. . . Bino bana-mike, bóbosana te, wana tozali kosala likambo oyo, nalingi koloba yango polele, ezali Père Noël te, mpo oyo wana ezali lisolo oyo, mokolo moko, bokoyeba ete likambo yango ezalaka na eloko moko te. Kasi euti nde na Yesu Klisto, Solo ya ba-solo nyonso, bomoni, Mwana na Nzambe. Tozali kopesa bino mwa likabo yango, na ntongo oyo, mpamba te ezali mpo na koyebisa bino ete na ntango moko boye, Nzambe apesaki likabo ya monene koleka, oyo ekokaki kopesama na bato: Mwana na Ye. Pe biso tozali na mwa lolenge moko ya moke, ya kotalisa yango. Ezali na eloko moko te oyo tokoki kopesa, mpo na kokokanisa ná yango. Kasi lokola bato bawei, bamoko na bamosusu, tosalaka yango.

⁸ Sikoyo, nalingaki kozela kino lomingo ekoya. Pe ntango mosusu nakozela, ata bongo, na ntina na likambo moko oyo nalingaki koloba. Pe eloko moko esili—esili komonisamela biso, na ndako, na emononeli, oyo nasengeli kolandela yango. Ezali mwa. . . Ezali mwa, ezali lokola, ekoki kozala mwa makasi, kasi tokolinga ata moke te kokanisa ete oyo Nzambe alobi ezali makasi. Mikumba na Ye—na Ye ezalaka pepele.

⁹ Pe lokola lomingo ekoya, soki Nzambe alingi, tokozala na li—liyangani moko awa, wana ekozala mpenza liboso ya Butu ya Mbula ya Sika, soki Nkolo akosepela ete tósala liyangani yango. Tolingi kosala liyangani na ntongo, kobondela mpo na babeli, pe ntango mosusu kobatisa bato. Bongo nakanisaki, nápanza nsango yango epai ya baninga na biso, mpo bákoka koya. Na bongo, tokozua ntongo ya lomingo ná mpokwa ya lomingo. Na sima, baoyo balingi kotikala mpo na butu ya Mbula ya Sika, na bongo tokozala na. . . Tokozala na Veillée, mbala oyo? [Ndeko Neville alobi: “Iyo.”—N.D.E.]

¹⁰ Batei mingi bakozala awa, bakoteya na butu ya Mbula ya Sika, kokende téé na minwí. Pe—pe tobengisi batei yango ete báya koteya. Soki Nkolo alingi, nalingi kozala moko na baoyo bazali na likambo ya koloba na butu ya Mbula ya Sika.

¹¹ Bongo, lomingo ekoya, nakanisaki ete nakolobela makambo mingi oyo ezali kosalema, oyo esili kosalema, kotalisa ndenge Nzambe azali kosala ná libota na Ye, pe komema yango mpenza kino na—na ntombwa ya suka, awa na losambo.

¹² Pe mingi kati na bino bazali komituna na ntina na likambo ya mpáko oyo towuti koleka kati na yango. Esili. Na bongo, nalingi pe koyebisa bino ndenge esalemaki. Pe nakanisi, ekozala, ekosengela kolobela yango lisusu, lomingo ekoya, na bongo nakozela kaka kino lomingo ekoya. Pe nakomeka kosolola na bino mwa moke, na ntongo oyo, na tina na Liloba. Bomoni? Pe lomingo ekoya, nako—nakomeka, soki Nzambe alingi, koyebisa bino ndenge nyonso wana esalemaki, pe koyebisa bino likambo moko na moko oyo Nkolo alobaki, pe kotala yango kokokisama mpenza ndenge elobamaki, ekokisamaki mpenza ndenge elobamaki. Bomoni? Alobaka likambo moko te ya lokuta.

¹³ Kasi, sikoyo, likambo moko oyo nalingi koloba na ntongo oyo, oyo mbala mosusu nakoloba te, nakoloba yango te lomingo ekoya, ezali na ntina na likambo moko oyo esalemaki lobi. Nazalaki kotatabana mwa moke mpo na koya na ntongo oyo, mpo nazali mpenza na mwa motungisi, na lolenge ete na—nayezi mpenza na makasi. Kasi lokola nazali awa, ee, nakosala nyonso oyo nakoki kosala.

¹⁴ Na mpokwa liboso ya lobi eleki, nazalaki elongo ná baninga, Ndeko mobali ná Ndeko mwasi Sothman, oyo biso toyebi awa, moko na bayangeli misolo ya losambo, ná mwasi na ye, bayaki kotala ngai ná mwasi na ngai. Tozalaki kosolola na ntina na mayangani oyo ekosalema na Phoenix pe zinga-zinga, soki ezali mokano ya Nkolo. Tokobaki na masolo kino na bangonga ya zomi na ndambo, nabanzi, pe nakendeki kolala na bangonga ya zomi na moko.

¹⁵ Pe na ngonga moko boye na kati ya butu, nalotaki ndoto moko. Na ndoto yango, namonaki moto moko oyo asengelaki kozala tata na ngai; engambe mobali moko, azalaki kotalisa, tata na ngai, tóloba bongo. Namonaki mwasi moko, azalaki lokola mama na ngai te; kasi, ata bongo, asengelaki kozala mama na ngai. Pe mobali yango (oyo asengelaki kozala lokola tata, mobali ya mwasi yango) azalaki koniokola ye mabe mpenza, na lolenge ete azalaki na eteni ya nkoni moko ya monene, pe azalaki kotelemisa ye *boye* pe kobeta ye na eteni ya nkoni yango, pe azalaki kokweya pe kobambana na nse. Na bongo—na bongo, sima na mwa ntango, azalaki kotelema lisusu. Bongo akotambola zingazinga, komilengela mpo na kobeta ye lisusu, bongo azalaki kobeta ye lisusu. Pe ngai natelemaki na mwa mosika, kotaláláká likambo yango.

¹⁶ Sukasuka, nakokaki lisusu kokanga motema te. Pe nazalaki moke mingi koleka mobali yango, oyo asengelaki kozala lokola tata na ngai. Bongo napusanaki pembeni na ye pe natiaki mosapi na ngai na elongi na ye. Nalobaki: “Kobeta ye lisusu te.” Bomoni? Pe ntango nasalaki bongo, likambo moko ebandaki kosalema. Maboko na ngai ebandaki kokóma minene, pe nakómaki mpomba ná mpambo ya minene mpenza. Natikálá

komona mpambo ya ndenge wana te. Nakangaki mobali yango na kingo ya elamba, pe nalobaki: “Kobeta ye lisusu te. Soki obeti ye, okozala na likambo ná ngai, soki obeti ye lisusu.” Mobali yango abangaki ngai, pe atikaki ye kimia. Nalamukaki.

¹⁷ Ee, nalalaki wana, mwa moke, na ntembe te, ndimbola na yango eyaki. Wana ezalaki, na ntembe te, mwasi yango, koloba na ndenge ya etaliseli ezali Lingomba, oyo ezali lokola mama. Tata ezali denomination oyo ezali na likolo na ye, oyo ezali kokonza Lingomba, lokola mobali akonzaka mwasi. Pe ezali ba-denomination oyo nde ezobeta Lingomba yango, pe ezotika Ye te ete Átélema, ndenge wana. Mbala nyonso oyo Amekaka kotelema to kosala likambo moko, bango, bato oyo bazali kuna, denomination yango, ebambaka Ye na nse. Pe elingi kaka koloba, kotia mpá—mpámbo ya kondima awa mpo nákoba kotia mosapi na ngai wana, pe náloba: “Ozali na likambo nde ná ngai. Omoni?” Mpamba te, ezali na bato mosusu kuna, oyo bazali ya Nzambe. Pe wana ezalaki na yango likambo te. Pene na . . .

¹⁸ Tosilaki kolamuka, esalaki pene na ngonga mibale, to misato, nabanzi. Pe mwana na ngai ya mwasi, moko na bango, Rebekah, kuna na nsima, asalaka na lopitalo ya ba-Methodiste na Louisville. Ezali, oh, formation mpo na baoyo balingaka mosala ya infirmiere. Bazali “bilenge ba-volontaire,” ndenge babengaka bango, to eloko moko ya ndenge wana. Pe azalaki, ye . . . Babengisaki ye mpo ákende kuna na ntongo wana, yango nde elamusaki ngai. Ezalaki ntongo-ntongo, pe ye, ná moninga na ye moko ya kelasi awa, ba—basalaka kuna elongo, pe nalingaki komema bango na Louisville. Basengelaki kozala kuna na ngonga ya zomi. Pe mwasi na ngai azalaki komituna mpo na nini azalaki kokoka kokota na chambre te. Nakangaki yango na fungola.

¹⁹ Sikoyo, makambo mingi ekómélá ngai na bomoi na ngai, kasi natikálá kozua likambo ya ndenge wana te. Nakotaki na molimo. Nayebi ndimbola yango te. Natikálá kozua likambo ya ndenge wana te na bomoi na ngai. Kasi, liboso na ngai, ezalaki komonana lokola ete nayebaki ete ezalaki emononeli, pe nazalaki kati na emononeli. Kasi nazalaki kosolola na mwana na ngai ya mobali, Joseph. Oyo, azalaki na chambre te na ntango yango. Kasi na lolenge moko boye, kaka ntango eyelaki ngai, nazalaki kosolola na Joseph.

²⁰ Pe na—natombolaki miso. Pe mwa moke na lolenge ya piramíde liboso na ngai, mwa ba-ndeke ya mike bazalaki wana, molai pene na centimetre moko. Pe bazalaki, na likolo, na bitápe, bazalaki . . . nakoki koloba, misato to minei. Bongo, na oyo elandi, na etápe oyo elandi, bazalaki ntango mosusu mwambe to zomi. Pe na oyo ya nse, bazalaki zomi na mitano to ntuku mibale.

²¹ Pe bazalaki babundi ya mike, mpo nsálá na bango ezalaki ya kopanzana, pe emonanaki lokola bazalaki koluka kosolola

na ngai, kolobáká likambo moko. Pe ngai nazalaki na Wésti, emonanaki lokola zingazinga ya Tucson, na Arizona. Pe bandeke yango bazalaki kotala na Esti. Pe nazalaki koyoka na bokebi. Bazalaki koluka koloba, emonanaki lokola ete bazalaki komeka koyebisa ngai likambo moko. Pe bazalaki na nsálá ya mike, nyonso ezalaki ya kopanzana, pe nyonso wana. Bazalaki na bilembo ya etumba mpenza. Bongo, na mbala moko, ndeke moko akómaki kozua esika ya ndeke mosusu, kopumbwapumbwa ndenge *wana*. Pe bango, mwa bandeke yango bakendekei mbala moko, bapumbwaki na ngámbo ya ésti.

²² Pe ntango basalaki bongo, kolongwa na yango bandeke ya minene koleka bayaki, mingi lokola bibengá, ná mapapu ya sóngé. Pe—pe—pe bayaki ebele, pe mbangu, mbangu koleka bandeke ya mike, oyo bapumbwaki na ngámbo ya ésti.

²³ Pe ngai, kaka na kati ya . . .ba-lisosoli nyonso mibale esika moko, nayebaki ete nazalaki awa, pe nayebaki ete nazalaki na esika mosusu. Bomoni? Pe nakanisaki: “Sikoyo, oyo ezali emononeli, pe esengeli náyeba eloko nini likambo oyo elingi koloba.”

²⁴ Pe kaka ntango etonga ya mibale ya ba bandeke yango bayaki, natalaki na ngámbo ya Wésti. Ezalaki lokola na lolenge ya piramíde, lokola mibale na ngámbo moko na moko, pe moko na likolo, Banje mitano bayaki, ya nguya makasi koleka oyo natikálá komona na bomoi na ngai. Na lombangu moko ya somo, oyo natikálá komona te. Mitó na bango ezongá sima, ná mapapu na Bango ya sóngé, bazompumbwáká na lombangu mpenza! Pe nguya ya Nzambe na Nguya-nyonso ebetaki ngai, na lolenge moko boye, kino Etombolaki ngai mpenza longwa na mabelé, ematisaki ngai likolo, longwa na mabelé.

Nakokaki koyoka Joseph kokoba koloba.

²⁵ Pe lokito lokola ntango balekaka na mur de son, na—na lolenge ete makelele makasi eyokanaki, na mosika, na ngámbo ya Sudi. Pe ntango natombwamaki. . .Pe ezalaki lombangu moko ya kafukafu mpenza ya Banje! Pe na—nakoki mpenza komona Bango sikoyo, bomoni, wana—wana Bazalaki koya, na lolenge wana, ndenge *wana*, kino epai nazalaki.

²⁶ Sikoyo, nazalaki kolóta te, sikoyo. Te. Nazalaki mpenza kuna, ya kolamuka ndenge nazali sikoyo. Bomoni?

²⁷ Kasi Ekómaki wana. Pe Bayaki mpenza na lombangu moko ya somo mpenza, na lolenge ete nakanisaki, ntango Emataki. . . Nayokaki bototwi wana, lokola, to lokola lokito oyo eyokanaki, lokola mur de son. Pe ntango esalemaki, nakanisaki: “Ee, likambo oyo esengeli kolakisa ete nakomi pene na kobomama, bomoni, na lokito moko boye.” Pe—pe ngai. . .Wana nazalaki kokanisa makambo yango, namilobelaki: “Te, ekoki kozala yango te. Mpamba te, soki ezalaki lokito, elingaki pe koboma

Joseph. Mpamba te, ye wana, azali kaka koloba, kokanisa ete nazali wana. Nazali koyoka ye. Ezalaki yango te.”

²⁸ Sikoyo, nyonso oyo ezalaki naino na kati ya emononeli. Ezalaki te. . . Bomoni? Ezalaki na kati ya emononeli.

²⁹ Bongo, na mbala moko, ntango nasosolaki ete nazalaki. . . Bazalaki zinga-zinga na ngai. Nazalaki kokoka komona Bango te, kasi namemamaki na kati ya lisanga oyo, ya piramide na Bango, na kati ya lisanga oyo ya—ya Banje, mitano. Pe nakanisaki: “Sikoyo, Mwanje ya liwa akozala moko. Mitano ezali ngolu.” Nazalaki kokanisa yango. Nakanisaki: “Oh! Ezali—Ezali koya nde na Nsango na ngai. Ezali nde suka na ntombwa na ngai ya mibale. Bazali koya komemela ngai Nsango uta na Nkolo.” Pe nagangaki na nguya na ngai nyonso, na makasi nyonso mpenza: “E Yesu, Okolinga ete násala nini?” Ntango nasalaki bongo, E—Etikaki ngai.

³⁰ Na—na—nazomiyoka mpenza malamumu te, kobanda wana. Bomoni? Nazalaki, mokolo mobimba lobi, esengelaki náfanda na ndako, nazalaki mpenza ngai te. Nazokoka kozongisa makanisi na ngai na esika na yango te. Nkembo pe nguya na Nkolo! Nazalaki koyoka ata nzoto na ngai te, ntango Etikaki ngai. Nazalaki komeka konika maboko na ngai. Pe nakanisaki: “Nazokoka kopema malamumu te.” Pe natambolaki-tambolaki, na kati ya ndako, kokende-kozonga. Nakanisaki: “Elingi koloba nini, Nkolo? Elingi koloba nini?” Bongo, natelemaki. Nalobaki: “Nkolo Nzambe, mosali na Yo azali. . . Na—nazali kokoka kososola te. Mpo na nini? Ezalaki nini? Yebisa ngai yango, Nkolo.” Ee, ntango yango. . .

³¹ Nakoki kotalisa bino yango te, ntango nalobi: “Nguya ya Nkolo.” Ndenge ya kolimbola yango ezali te. Ezali te oyo bino bomiyokaka awa, kati na mapamboli. Wana ezali mapamboli na Nkolo. Oyo ezali ya bulee! Oh! la la! Eleki—eleki nyonso oyo moto ya bowi akoki ata kokanisa. Bomoni? Pe e—pe ezalaki kotungisa ngai, mingi mpenza. Ezali te. . . Ezali lipamboli te. Ezali nde motungisi. Ozali kati na mobulu. Bomoni? Ezali bongo. Soki bokokaki bobele. . .

³² Soki nakokaki bobele kozala na ndenge moko boye ya koyebisa bato eloko nini oyo yango ezalaki, to oyo e. . . oyo komiyoka yango ezalaki! Yango, ezali mpenza te lokola kofanda awa, kozala na mposa ya kosepela. Ezali—ezali eloko moko oyo, mosisá nyonso ya nzoto kati na yo. . . Eleki sómo na mosika. Eleki kobangisama na mosika. Ezali limemia ya búle. Ya. . . Ngai. . . Lolenge ya kolimbola yango ezali te. Ata, kino, mokongo mobimba, mokuwa ya mokongo na ngai mobimba, kino na misapi na ngai, na makolo pe na misapi na ngai ya makolo, nazalaki komiyoka te nzoto na ngai mobimba, bomoni, kaka lokola ete obimaki—obimaki libanda ya mokili, na esika moko boye. Pe—pe ebandaki kotika ngai, malembe-malembe,

pe nalobaki na—na Nkolo: “Ekosepelisa Yo koyebisa ngai, E Nzambe?”

³³ Nabanzi, ete, likambo pembeni ná oyo wana, oyo etikálá kokómela ngai, ya makasi lokola wana, esalemaki ntango nazalaki na Zurich, na Suisse, na ntango wana, ntango Alakisaki ngai Mpongo ya Allemagne, oyo ezalaki kotala ndenge mobuti-mpunda ya Angleterre azalaki kokita na Afrika mobimba. Pe Alobaki: “Bato nyonso basali masumu pe bazangi nkembo.”

³⁴ Nazalaki kobélela epai na Nkolo, ete ásungá ngai. Pe na—nalingi ete Ye ápesa ngai ndimbola yango, mpo nazalaki komituna soki elingaki koloba—soki elingaki koloba ete nalingaki kokende, ete nalingaki kobomama. Pe soki ezalaki bongo, nalingaki koloba eloko moko te na libota na ntina na yango. Soki ntango na ngai ya kozonga Ndako ekoki, ee, nakozonga Ndako, esili na yango. Kasi soki—soki elingaki koloba bongo, nalingaki koyebisa libota te, nalingaki te ete báyebe eloko moko na ntina na yango. Tika ete ésálema, pe e—ekoki na yango.

³⁵ Nalobaki: “Nkolo, sunga ngai. Nalingi koyebisa libota te, soki—soki Yo ozali. . . Oyo, soki ezali mbela na ngai ya kozonga Ndako, ee, nako—nakokende na ngai.” Bomoni. Nalobaki. . . Pe, boyebi, bozali. . .

³⁶ Bokoloba: “Ee, mpo na nini okanisaki te makambo oyo olobaki kati na emononeli yango, oyo emononeli yango elobaki?”

³⁷ Kasi bakanisaka makambo ya ndenge wana te, na ntango wana. Yo. . . Nakokaka te, ata bongo. Pe nakanisaki. . . Nazalaki na mobulu, na motungisi. Okoyeba lisusu ndenge ya kokanisa te. Okokoka kokanisa te.

³⁸ Pe nalobaki: “Tata na Likolo, soki elakisi ete—ete bototwi moko nde ekomema ngai, ee, tika ete nayeba na ngonga oyo, boye nakoloba eloko moko te na ntina na likambo yango. Tika ete nkembo pe nguya na Yo éya lisusu likolo na ngai, pe étombola ngai lisusu. To, tika ete nkembo na Yo éya likolo na ngai, na bongo nako—nakoyeba na ntango wana ete elingi koloba—elingi koloba bongo, na bongo nakobomba yango mpo na ngai moko.” Kasi eloko moko esalemaki te.

³⁹ Na bongo nalobaki: “Boye, Nkolo, soki elakisaki ete Okotinda Batindami na Yo mpo na etúnda na ngai, na bongo, tika ete nguya na Yo éya lisusu.” Etikalaki moke ébimisa ngai libanda ya chambre!

⁴⁰ Nzokande, ma—makanisi na ngai ezongelaki ngai, ná Biblia na ngai na loboko, bongo, bomoni, kosengáká Nzambe ásungá ngai. Pe ntango nasalaki bongo, A—Alakisaki ngai likambo moko kati na Makomi, oyo elobeli yango mpenza, kaka wana. Nakanisaki: “Ekoki mpenza kozala likambo yango nde? Nasalaki yango ndenge nini?” Pe, oh, na—nakokaka kolimbola

makambo yango te, baninga. Eleki nyonso oyo ngai nayebi. Bomoni?

⁴¹ Mwasi na ngai azali mpenza mwasi ya ndenge mosusu, moko na baoyo ya malamukoleka na mokili oyo. Kasi, na mwa ntango moke, nalobaki eloko moko te na ntina na yango. Nakóbaki. Ayebaki ete likambo moko eutaki kosalema. Boye ntango nayebisaki ye, alobaki: “Oyebi, Bill, namonaka yo pe nayokaka yo, na makambo mingi yango.” Alobaki: “Oyebi ete nandimelaka yo na motema na ngai mobimba,” alobaki bongo. Alobaki: “Kasi oyo wana ezalaki mpenza na eloko moko boye.”

⁴² Na miso boye, ezali se koningisa ngai, lokito wana pe koya na lombangu mpenza ya Banje yango na ndenge wana, mitano na bango elongo, na li—lisanga na bango moko. Lokola, mwa moke lokola—lokola piramíde oyo nayemáki awa, bomoni, bazalaki lokola, na ebandeli, bazalaki lokola, tóloba... na mosika, bazalaki, tóloba, na lángi lokola ya bibengá. Pe bazalaki koyela na—na ngámbo *oyo*. Pe bazalaki, lokola, moko, mibale; misato, minei; na sima moko na likolo, bomoni, epesaki mitano. Bayaki na lombangu makasi! Eloko moko te, mpépo moko te, eloko mosusu moko te ekoki kokokana na *yango*.

⁴³ Nazali lisusu komona bango, mitó na bango etalaki na mopanzi. Mapapú na bango etalisi songe na sima, na bibundeli ya káfúkafu, pe bakómaki wana, boye: “Fiouh!” Ndenge *wana*. Bakitaki na mbala moko, pe bamemaki ngai na kati ya piramíde yango, ya lisanga na bango. Namonaki ete natombwamaki, namataki likolo ya mabelé. Nakanisaki ntango mosusu... Nayokaki, na mosika, konguluma wana: “Wuum!” Lokola mpé—mpé—mpépo, ntango elekaka mur ya son, bosílá koyoka yango ndenge wana, lokola konguluma na mosika.

⁴⁴ Nakanisaki: “Sikoyo, elingi koloba ntango mosusu, sikoyo, ntango emononeli oyo ekosila, ete nakobomama na bototwi moko to eloko moko boye.” Nakanisaki: “Ngai oyo. Natombwami. Nazali... bango, bazali awa na esika moko, ngai na—nazali kati na likambo oyo, piramíde ya Banje oyo awa. Kasi, na—nayebi te. Ntango mosusu Nkolo azali koya komema ngai na Ndako.”

Bongo nayokaki Joseph kuna na nse, koloba: “Papa?”

Nakanisaki: “Te, soki ezali yango, elingaki pe komema ye.”

⁴⁵ Bongo Eloko moko elobaki: “Yo...” Bómikanisela, nazali kozela, kotalela Nsango moko oyo nazelaka ntango nyonso, eloko moko bongo.

⁴⁶ Pe emononeli yango, mokolo wana, boyebi, oyo nauti kozua awa kala mingi te, kolobeláká ngai na ntina na likambo oyo ekosalema, ete nazalaki koteya na kati, uta na mói, na esika oyo. Na—na nsima Alobaki: “Sikoyo, kobosana te, ntombwa ya mibale ekoya sima.”

Nakanisaki: “Nsango moko ekozala.”

47 Bozoyeba lisusu Liteya na ngai awa? Bofungwami ya libanga ya motó wana, epai wapi, mingongo pe bilembo nsambo wana, oyo ekomami ata te na Liloba na Nzambe. Bozoyeba lisusu? Pe ememaki ngai kati na piramíde yango.

48 Pe Junie Jackson, soki ozali awa, ndoto oyo opesaki ngai kala mingi te. Nakoloba yango na ntongo oyo te. Ozalaki mpenza. . . Nzambe abongaki mpenza be. Limbisa ngai ndenge napesaki yo ndimbola te; mpo, namonaki eloko moko kosalema.

J.T., ndenge moko, omoni. Pe na—na—nayebaki yango.

Pe Ndeko mwasi Collins, ndenge moko mpenza. Bomoni?

Ezali motoba, ezomema mpenza na eloko kaka moko.

49 Na sima, emononeli oyo nayebisaki bino nyonso, eleki mibu, euti kokokisama kaka mokolo mosusu wana. Bomoni? Oyo elingaki kokokisama.

50 Pe yango wana, ebelemi mpenza, makambo nyonso ebelemi mpenza wana. Eloko moko ezolinga kosalema. Nayebi te soki ezali nini. Nzambe ásungá ngai; nde libondeli na ngai.

Tóbondela.

51 Tata na Likolo, tozali—tozali bobele bato-na-bokúfi, pe tozali awa na ntongo oyo. Pe, Nkolo, ngai. . . Otíndá ngai mpo nákamba etonga moke oyo pe losambo oyo. Pe nakómi na suka na ngai. Nayebi te nzela nini, eloko nini, esika nini, yango ezali koyela. Kasi nayebi eloko moko oyo, ete, Olobaki ete Okotambwisa “makambo nyonso malamú mpo na baoyo” balingaka Yo pe babengami kokokana na mwango na Yo. Nabondeli Yo, Nzambe, ete loboko na Yo monene ya mawa ézala likolo na biso.

52 Ya solo, toyebi ete Yo ozali Nzambe. Pe toyebi ete Ozali te oyo azalaki na bomoi na mikolo misila koleka, kasi Ozali na bomoi kino lelo. Ozalá ntango nyonso Nzambe. Okozala ntango nyonso Nzambe. Ozalaki Nzambe liboso na ntango, pe Okozala Nzambe wana ntango ekozala lisusu te. Okozala kaka Nzambe.

53 Pe biso tozali kati na maboko na Yo, Nkolo. Bisó tozali potopóto ya mpamba, pe Yo ozali Mosali-ntóki, Mosali-mbéki. Bongisa bomoi na biso, Nkolo, na lolenge oyo ekosala mosala malamú koleka mpo na kokumisa Yo. Sala yango, Tata. Tozali kaka na maboko na Yo.

54 Tozalaki na makoki moko te ya koya awa biso moko, to toyebi pe te ndenge oyo tokobimela. Nkolo, Yo nde opesi biso bomoi, pe Ozali na. . . Tozongisi bomoi na biso epai na Yo, pe, na bongo, Osili kopesa biso, na esika na yango, Bomoi na Seko. Kondima na biso nde efúli yango kati na bomoto na biso. Pe tolingi Yo mpo na yango, mpo toyebi ete mokolo moko tokomona Yo, pe Okozala kati na nkembo na Yo. Tokobwaka miso epai na Ye. Pe tozali na mposa makasi ya koyoka maloba oyo: “Mosala esalemi malamú, mosali na Ngai ya malamú pe ya sembo. Kota

na bisengo ya Nkolo, oyo esilá kobongisama mpo na yo uta kozalisama ya mokili.” Kino ntango yango ékoma, E Nzambe, ntango biso nyonso tokokutana, kamba biso.

Tozali basali na Yo, pe tosengi bolimbisi ya masumu na biso.

⁵⁵ Bimononeli ya nguya oyo, Nkolo, ezali kolekela mpenza mosali na Yo. Nayebi te nini ya kosala. Na—nayebi kaka ete eyáka. Pe nakoki bobele koloba oyo namonaki, pe oyo elobamaki. Pe ntango mosusu ebangisaka ngai, Nkolo. Pe na—namitunaka nini násala.

⁵⁶ Na bongo, nazuaka Biblia pe natángaka kuna ndenge Yisaya asengelaki komiyoka mokolo wana kati na tempelo, ntango amonaki Banje wana, oyo mapapu zipaki makolo na Bango. Ékokamwisa te ete agangaki: “Mawa na ngai! mpo miso na ngai emoni nkembo ya Nkolo.”

⁵⁷ Pe ezalaki na ntango yango nde mosakoli agangaki: sima na ye kopétolama kati na tempelo, ntango Mwanje azuaki esimbeli, azuaki likála ya Móto pe atiaki yango na bibebú na ye; sima na ye koyámbola ete azalaki moto na bibebú ya mbindo, pe ete afandaki elongo ná bato ya mbindo. Nzokande, azalaki mosakoli. Mwanje azuaki esimbeli pe atiaki likála ya Móto na bibebú na ye pe epetolaki ye, pe alobaki: “Sikoyo kende kosakola.”

Nkolo Nzambe, Yisaya agangaki: “Ngai oyo, Nkolo. Tinda ngai.”

⁵⁸ Ntango Alobaki: “Nani akokende mpo na biso?” Epai na libota ya nkanza pe ya ekobo wana!

⁵⁹ E Nzambe, tika ete ésalema lisusu. Tika ete éya lisusu, E Nkolo. Tinda Molimo Mosantu ná Móto oyo epetolaka. Mpamba te, nayamboli, nazali na bibebú ya mbindo, pe nafandi awa na mokili oyo elongo ná bato ya mbindo. Tozali na mbindo na miso na Yo, Nkolo. Kasi, oh, tinda nguya ya kopetola, Molimo Mosantu! Petola biso, E Nkolo. Petola mosali na Yo, Nkolo.

⁶⁰ Na bongo loba, Nkolo. Mosali na Yo azali koyoka. Nazali na mposa makasi ya koyoka Mongongo wana. Nazali wa Yo. Salela ngai, Nkolo, na ndenge Olingi, wana namitii na etumbelo na Yo. Tika ete Molimo Mosantu épétola ngai, Nkolo; pakola pe tinda ngai, Nkolo, soki Olingi ete moto moko ákende, soki oyo nde ngonga yango pe soki oyo nde ntango yango.

⁶¹ Na—nayebi te, Nkolo. Na—nayebi kaka ete namonaki Banje wana. Pe Yo oyebi ete makambo yango ezali mpenza Solo. Pe nabondeli, Nkolo: “Mawa na ngai,” boye sunga ngai.

⁶² Sikoyo pambola bato oyo. Tozali awa lelo, liboso na mpokwa ya ntango ya bokundoli mbotama ya Nkolo na biso. Tobondeli ete Ósunga biso.

⁶³ Pe na ntongo oyo, mosali na Yo, Ndeko na biso Neville, amoni ete ekoki kozala ntango oyo asengeli kopema mwa moke, pe

ntango mosusu ngai nde nasengeli koloba. Pe na—nabondeli ete Osunga ngai sikoyo.

⁶⁴ Bato mosusu bazali awa, Nkolo, biso nyonso, tozali na bosenga na Yo. Boye tobondeli sikoyo ete Opambola biso, wana tozali kotánga Liloba na Yo pe kokanisela mpo na mwa ntango moke. Tika ete Molimo na Yo éya likolo na biso, Nkolo. Pétola biso pe pelisa Móto kati na biso, ná Molimo Mosantu, ná Nsango ya Nzambe, euti sika na etumbelo, mpo na koningisa mokili oyo elingi kokufa, liboso ete Nzambe monene ya Seko ábelema. Mpo tosengi yango na Nkomo na Yesu, Mwana na Ye molingami, pe Mobikisi na biso. Amen.

⁶⁵ Sikoyo nalingi kobenda bokebi na bino na Likomi moko awa, pe mwa makambo, oyo nakomaki.

⁶⁶ Nabanzi ete, Doc, to Billy, to moko na bango ayebisaki ngai, ete balingi ete tóbima mwa liboso na ntango, mpo na bana mike. Babongisaki mwa makabo mpo na bango.

⁶⁷ Bino bana mike oyo bouti kobima na Ecodim na bino, bó—bózala kaka zingazinga, mwa ngonga moke. Makambo oyo tokoloba awa ekoki kozala mwa bozindo mpo na bino, kasi bó—kasi bófanda kaka kimia elongo ná mama ná papa, mpo na miníti moke. Nalingi kosolola ná bango.

⁶⁸ Sikoyo, na Nzembo, Nzembo 89, nalingi kotánga molongo moko to mibale, ya Nzembo 89. Nakomeka kotánga milongo ya 50, 51, pe 52 ya Nzembo 89.

⁶⁹ Sikoyo, baoyo bazali mosika kuna na sima, bozali koyoka malamú? Soki bozali koyoka, bótombola maboko. Boye ngai. . . Oyo wapi ezali. . . Ba-micro nyonso oyo ezali kosala? [Moto moko alobi: “Nayebi te.”—N.D.E.] *Oyo* eleki malamú, to *oyo*? *Oyo*? *Oyo*? [“Mibale oyo ezali na mopanzi ezali kosala.”] Awa, mibale *oyo* ezali na mopanzi? [“*Oyo*, *oyo*, ná *oyo*.”] Malamú.

⁷⁰ Nayebi te soki bakotia liteya oyo na bande to te. Ezali likambo moko oyo ekanamaki mpenza te, na ntongo oyo.

⁷¹ Kasi bóbosana te sikoyo, bóbengisa baninga na bino nyonso. Pe na—nalingi ete bóyeba malamú, tóloba, bósala nyonso mpo na koya na liyangani ya lomingo ekoya.

⁷² Kala mingi te, bakosilisa kobongisa ndakonzambe oyo, nabanzi. Pe nako—nakoya lisusu, na ntango yango, koteya Bilembo Nsambo wana, soki ezali mokano na Nzambe, uta na Makomi awa.

⁷³ Na Buku ya Nzembo, mokapo ya 89, kobanda na molongo ya 50. Bóyoka na bokebi litánga ya Liloba sikoyo.

E Nkolo, kanisa nsoni ya basali na yo; nazali komema nsoni ya bato ya makasi nyonso na ntolo na ngai;

Ndenge bangúná na yo bayokisi nsoni, E NKOLO; ndenge bayokisi nsoni matambe ya mopakolami na yo.

Tika ete NKOLO ápambolama libela na libela. Amen, pe Amen.

⁷⁴ Nakosepela kosolola na bino mwa moke na ntina na . . . Nalingi ete bósimba yango, liboso, pe bótanga yango mbala na mbala, malamumu mpenza. Ntango mosusu yango esengeli kotangama lisusu sasaipi. Bóyoka na bokebi sikoyo. Bomoni?

E Nkolo, kanisa nsoni ya basali na yo; nazali komema nsoni ya bato ya makasi nyonso na ntolo na ngai;

Ndenge bangúná na yo bayokisi nsoni, E NKOLO; ndenge bayokisi nsoni matambe ya mopakolami na yo.

Tika ete NKOLO ápambolama libela na libela. Amen, pe Amen.

⁷⁵ Bóyekola Yango na bokebi, ndenge Dawidi alobaki yango. Nalingi kosalela lokola motó ya liteya . . . Ezali mpenza ndenge, soki yango pe ezali liteya ya Nowéle; kasi kaka ndenge nateyaki, lomingo eleki, liteya moko ya ndenge. Nabosani oyo yango ezalaki sikoyo. Ezalaki . . . [Ndeko moko alobi: “*Mokili Ezali Kokweya.*”—N.D.E.] Olobi? [“*Mokili Ezali Kokweya.*”] Kokweya: *Mokili Ezali Kokweya.*

⁷⁶ Sikoyo nalingi kozua motó ya liteya, na lomingo oyo: *Nsoni Mpo Na Ntina Na Liloba.* Sikoyo, tika názongela yango lisusu, malamumu mpenza. Li . . . *Nsoni Mpo Na Ntina Na Liloba.*

⁷⁷ Nzambe azalaka na ntango moko, pe na ntina moko mpo na ntango yango, mpo na kokokisa Maloba na Ye nyonso. Nzambe ayebi mpenza eloko nini oyo Ye akosala. Bisu toyebi te. Tosengeli kaka koyamba yango ndenge Apesi bisu yango. Kasi, Ye ayebi, pe ezali na eloko moko te oyo ekozanga kotambola malamumu ná oyo Ye—Ye akani kosala. Nyonso esengeli kokokisama. Mbala na mbala, makambo ya mpasi pe ya makasi esengeli kozala, kaka mpo na kotalisa lolenge ya solosolo ya eloko yango.

⁷⁸ Boyebi, mbula ebutamaka uta na likolo oyo eningani, epasuki, etondi na mikalí-kalí pe nkake. Pe soki tozalaki na mbula te, tolingaki kozala na bomoi te. Kasi bomoni nini yango eséngaka mpo na konókisa mbula? Nkake, mikalí-kalí, kopelapela, nkanda. Pe uta na yango nde mbula enókaka.

⁷⁹ Momboto esengeli kokufa, kopola, kobeba, kolumba solo, pe kozonga na putulú ya mabelé, mpo na kobimisa bomoi ya sika.

⁸⁰ Wólo esengeli kotútama, kobalolama mbala na mbala, ngámbo na ngámbo, pe kotútama kino ntango mbindo nyonso élongolama kati na yango. Ezali te mpo engengaka, mpamba te piríte ya ebende, oyo eyebani lokola wólo ya monyato, engengaka lokola wólo ya solo. Kasi, soki otii nyonso mibale esika moko . . . soki okaboli yango moko na mosusu, ezali mpasi mpo óyeba bokeseni kati na yango, kasi soki otii yango esika moko, okoki koyeba bokeseni. Pe mobéti asengeli kokoba kobeta kino á—ámona elílingi na ye moko na kati ya wólo yango.

⁸¹ Pe Nzambe akátaka ntango pe azalaka na mwango moko mpo na makambo nyonso oyo Asalaka. Eloko moko te ekómaka kaka na mbalakaka epai na baoyo balingaka Nkolo pe babengami kokokana na mbélá na Ye. Bomoni? Tobongísámá liboso. Pe makambo nyonso etambolaka mpenza malamú, mpo na yango, mpo Ye akoki kokosa te. Pe Alobaki ete ezalaki bongo, ete eloko nyonso ezalaka na ntango na yango, na eleko na yango, pe ezalaka na lolenge na yango. Pe Nzambe azalaka sima na nyonso oyo ezosalema. Pe ntango mosusu okokanisa ete makambo nyonso ezali kotambola malamú te. Ezalaka nde likambo na biso. Makambo yango ekómelaka biso, mimekano pe mitúná. Ezalaka komekama, mpo na koyeba ndenge nini tokosala na likambo yango.

⁸² Kala mingi te na, kuna na Vermont, Ndeko Fred ná ngai tokendeki kino na ngámbo ya New York, na ngámbo ya Láki Champlain, pe tokómaki kino na ngámbo ya New York. Namataki likolo na ngomba epai oyo, likolo na Ngomba Hurricane, epai nazaláká kokende bokila. Pe kuna, nayebi lisusu ntango nabungaki pe ndenge Nzambe akambaki ngai na kozonga, kaka na nzela ya Molimo Mosantu, na kati ya mopepe makasi. Mpo, nalingaki kokufa, kokufa mpenza, ná mwasi na ngai ná Billy pe, kuna na kati ya mwa moláko, ba-kilometre mosika. Pe nazalaki kozunguluka-zunguluka.

⁸³ Néje ezalaki kaka moke, tolekaki yango, mpo na kokóma na moláko yango, na ebandeli ya printemps. Nazalaki wana, kosololáká na Ndeko Fred, pe Molimo Mosantu alobaki: “Kende libanba ózala yo moko.” Pe nakotaki na lisóbe mwa moke, na esika moko. Ayebisaki ngai: “Motámbo moko etiami mpo na yo. Zala ekéngé sikoyo.” Kasi Ayebisaki ngai te ndenge nini, likambo nini. Nazongaki pe nayebisaki Ndeko Fred.

⁸⁴ Nakendeki na losambo na mpokwa wana, na eyanganelo, nayebisaki yango bato. Pe na mpokwa oyo elandaki, ekokisamaki. Na bongo, nazalaki wana ntango Ayebisaki ngai, na ntina na batioli, Alobaki: “Ezali na maboko na yo. Sala oyo okosala ná bango. Nyonso okoloba, ekokokisama sika-sikoyo.”

⁸⁵ Yango mpenza. Ezalaki, moto moko azángá limemia, motúki, bazalaki koseka pe kotiola na liyangani, elenge mobali moko ná elenge mwasi moko. Mobali azalaki koluka kosala ná ye makambo ya bosoto na kati ya ndakonzambe; pe ebendaki bokebi ya bato nyonso, wana ngai nazalaki koluka koteya. Azongisaki motó ya mwasi na sima pe amatelaki ye na mabólóngó, azongisaki motó na ye na sima mpo na koluka kopwepwa ye, azalaki kosala bongo na kati ya liyangani, kobendáká bokebi ya bato.

⁸⁶ Pe Molimo Mosantu alobaki: “Sikoyo azali... Bazali na maboko na yo. Okosala na bango nini?”

⁸⁷ Bato nyonso bafandaki nyee. Bato nyonso bafandaki mpenza kimia. Pe nakanisaki: “E Nzambe, nasengeli kosala nini?”

⁸⁸ Bongo namikaniselaki, soki ézalaka likebisi ya Molimo Mosantu te, mikolo mibale liboso na yango. Nalobaki: “Nalimbisi bino.” Sikoyo, yango nde likambo oyo Alingaki ngai náloba. Bomoni?

⁸⁹ Mpamba te, sima na nyonso, na—nasilá kokweya, ntango mosusu na likambo wana te, kasi nasilá kokweya. “Pe kokweya na ndambo ezali kokweya na mobimba.”

⁹⁰ Na bongo nalobaki: “Nalimbisi bino.” Pe ezali na batatoli oyo bafandi awa sikoyo, oyo bazalaki wana na ntango yango. Na sima, Molimo Mosantu ekitaki.

⁹¹ Sikoyo, bomoni, nandimi ete makambo nyonso oyo ezalaki na ntina moko. Eloko nini okosala ná nguya? Okosala ndenge nini, bomoni, eyano na likambo oyo esalemi? Eloko moko oyo esalemi lokola likambo, bongo ndenge nini okoyanola na likambo yango? Bososoli nini oyo nalingi koloba? Okosala nini? Ntango mosusu nyonso oyo esungi mpo na kokóma epai tokómi sikoyo. Nayebi te. Na—nakokoka koloba te. Kasi ntango nyonso, nzela moko ezalaka . . .

⁹² Pe bómikanisela ete, nsoni ya—ya Liloba ezalaka na . . . Liloba ememaka ntango nyonso nsoni. Kati na bileko nyonso, Liloba na Nzambe, oyo epakólámí, ememaka ntango nyonso nsoni. Yango wana ezalaka mpenza mpasi mpo bato oyo basosoli te, báyeba kondima nsóni yango.

⁹³ Bokoki koyeba lisusu ntango bayekoli bazongaki na esengo mpo bamonaki ete bango babongaki mpo na kondima nsoni ya Nkombo na Ye? Alobaki: “Baoyo nyonso babikaka bomoi ya búlee kati na Klisto bakoniokwama,” nsoni ya Liloba.

⁹⁴ Bosengeli ntango nyonso koyokisama nsoni oyo mpo na kopesa komekama, mpo na kotala. Moto nyonso oyo ayaka epai ya Klisto asengeli liboso koyekolisama lokola mwana, mpo na—mpo na mwango oyo Nzambe abongisá mpo na yo. Pe bómikanisela, soki bokoki mpenza kofanda kimia! Bómikanisela, soki Asili kobenga yo mpo na likambo oyo, ezali na eloko moko te oyo ekoki kopekisa yango kokokisama. Milimo mabe na bisika ya minioko, ezali ya kokoka te mpo épekisa Liloba na Nzambe kokokisama. Obótámá na ntina moko, pe moto moko te akoki kozwa esika na yo. Okoki kozala na bamekoli ná bamosusu, kasi bakotikálá kozwa esika na yo ata moke te. Ya solo. Liloba na Nzambe ekolónge. Ekoki kokweya te. Wana nde esika oyo Moklisto nyonso asengelaki kotelema, koyeba yango—yango. Mimekano ekoyela yo, pe ekozala ya ndenge na ndenge. Kasi kobosana te, Nzambe azali na ntina moko, pe nyonso ekotambola malamau.

⁹⁵ Sikoyo, tólobela naino makambo mo—moke ya Liloba na Nzambe, oyo ekokisámá, pe baoyo bamemaki Liloba na bileko na bango.

⁹⁶ Na—nayokaki na kati na Molimo, kala mingi te, ete moto moko azalaki kotónge ngai. Ekokaki kozala kuna na bikólo oyo bayokaka ba-bánde. Mpo nalobelaka mingi ntango nyonso, nazongelaka pe nazuaka ba-ndakisa ya Biblia na likambo oyo nazolobela. Ee, nasalaka yango na ntina. Biblia elobi ete makambo oyo ekomámá mpo ete tókoka kotalela yango. Pe yango nde nzela kaka moko, lokola natángá te, nzela kaka moko oyo nakoki kosalela, ezali kobwaka miso na sima pe koloba: “Bomoni esika likambo *oyo* ezali, oyo esalemaki na nzela yango, esika likambo *oyo* esalemaki.” Bomoni? Na sima, omitii yo moko na esika wana.

⁹⁷ Ndakisa, nazalaki koteya, kala mingi te, na ntina na mwana moke ya mobali, kati na masuwa, boyebi, pe—pe mobange kapiténe yango azalaki kobunda na liwa. Azalaki kobéla. Pe atunaki soki ezalaki na Biblia moko te na kati ya masuwa. Pe bamonaki mwana mobali moke oyo azalaki na Biblia, ayaki pe atángaki Yisaya 53:5. “Azokisamaki mpo na masumu na biso, Atutamaki mpo na masumu na biso ya nko.” Alobaki: “Tika...Tika náyebisa yo, kapiténe, ndenge mama na ngai azaláká kotángá yango.” Alobaki: “Tala ndenge azaláká kokoma yango: ‘Azokisamaki mpo na masumu na nko ya Willy Pruiitt. Pe atutamaki mpo na Willy Pruiitt. Pe makambo nyonso oyo basalaki Ye, ezalaki mpo na Willy Pruiitt.’” Wana nde ezalaki nkombo na ye.

Mobange kapiténe alobaki: “Nasepeli na yango. Okoki kotángá nkombo na ngai na esika yango?”

⁹⁸ Alobaki: “Nakomeka.” Pe alobaki: “Azokisamaki mpo na masumu ya John Quartz. Azokisamaki mpo na masumu na nko ya John Quartz. Pe na mapipi na Ye nde John Quartz abikisamaki.”

Alobaki: “Namoni yango.” Pe Nkolo abikisaki ye. Bomoni?

⁹⁹ Tángá nkombo na yo na esika yango. Azokisamaki mpo na masumu ya William Branham. Azokisamaki mpo na masumu na nko ya William Branham. Asalaki yango mpo na ngai, pe Asalaki yango mpo na yo. Tángá nkombo na yo na esika yango.

¹⁰⁰ Ee, ndenge wana nde nalingaka koteya Makomi epai na bato na—na ngai, ezali oyo Asalaki mpo na moto mosusu oyo atósaki Ye. Oyo Asalaki epai na moto mosusu oyo azalaki na bosémbo na Ntina yango, pe oyo Asalaki epai na moto mosusu oyo azangaki bosémbo na Ntina yango, na bongo, tánga nkombo na yo na esika yango. Soki ózalaka kuna, olingaki kozua ngámbo nini? Pe bómikanisela, bozali na litomba, lelo, ya kozua ngámbo ya ndenge moko.

¹⁰¹ Ntango, Nowa, na ntina na nsóni ya Liloba oyo Nzambe apesaki ye. Nowa, Ezalaki na nsóni moko. Nowa abikaki na eleko moko ya science, oyo ezalaki na makambo ya science, oyo bango bazalaki na makoki ya kosala, elekaki eloko nyonso oyo biso tosili kosala lelo. Bazalaki na mayele mingi koleka, balekaki na mayele. Science na bango ekómaki mosika mpenza, koleka oyo ya biso. Pe bómikanisela naino, asengelaki kondima nsoni ya Liloba oyo ateyaki, na mibu mokama na ntuku mibale, liboso na batioli. Ndenge minene ya science na bango ezalaki kotalisa bango polele ete mbula ezalaki na likolo te. Kasi, nzokande, Nowa asilaki koyoka Liloba ya Nkolo, pe Ekesanaki na makanisi na bango na ntina na Yango. Boye, liboso ete bomoi na ye ékoka kobikisama, asengelaki kotelemela pe kondima nsoni oyo batioli wana bazalaki koyokisa ye.

¹⁰² Oh, ntembe ezali te, basengelaki koyokela mwa mobange motei yango mawa. Bakangisaki ye te to eloko soko nini, mpamba te ntango mosusu bandako ya ndenge wana ezalaki mingi te, na ntango wana. Azalaki kosala mabe te. Alingaki kosala moto moko mabe te, boye batikaki na bango ye kimia. “Koba na yo, mobange fanatíki wana, kuna na mopanzi ya ngomba wana, azotonga masuwa mosika awa, esika mayi ezali te. Oh, ee, mawa na mobange mobali oyo! Kasi,” bazalaki koloba, “okozua mayi yango wapi, mpo masuwa na yo étepa, Nowa?”

“Ekokita uta na likolo.”

¹⁰³ “Bolémá. Tokoki kotala sanza pe minzoto, na radar,” nyonso oyo bazalaki na yango. “Mbula ezali kuna na likolo te.”

Kasi alobaki: “Nzambe alobaki ete Akotia yango kuna.”

“Akosala yango ndenge nini?”

¹⁰⁴ “Oyo wana ezali likambo na Ye. Eloko kaka moko oyo ngai nasengeli kosala, ezali kokebisa bino mpo bóbima awa.”

¹⁰⁵ Ezali kaka ndenge moko na ngonga oyo. “Móto yango ekouta wapi?” Ndeko, ezali mwa polele lelo, koleka ndenge ezalaki mpo na ntango ya Nowa. Bisu tosili komona esika yango ezali. Etikalaki moke ébeta, esili. Science esíli ko. . . Ntina ya komilongisa mbala oyo, ezali ata moke te, mpo science esíli komona yango. Iyo, misie.

¹⁰⁶ Boye tomoni ete ezalaki mpenza likambo moko monene. Na bongo, bazalaki koyokela mwa mobange motei yango mawa, pe batikaki ye ákende. Ezalaki likambo ya kokamwa, ntango mosusu, mpo na bato yango, kokanisa ete moto oyo asengelaki kozala moto na mayele, ándima ete Nzambe, Mokeli ya likolo pe mabelé, ásala likambo moko, to áloba likambo moko oyo Ye alingaki kosala, oyo ekesanaki na lolenge na bango ya kokanisa, oyo bango bazalaki na yango. Ntango mosusu bososoli yango te. Bótala. Ezalaki. . . Bazalaki kokanisa ete bakokaki kotalisa makambo nyonso ya mokili na nzela ya science na bango. Wana ezali mpenza lolenge ya mokili oyo tozali kobika kati na yango

lelo, mokili ya bato ya mayele, batángá mingi, etondá na science! Pe eloko nyonso oyo bango bakokaki kotalisa ete ezalaki lokuta, Nzambe. . . “Nzambe akokaki koloba ata moke te likambo moko, oyo (ezalaki) ekokaki kotalisama na science ete ezalaki kuna te.”

¹⁰⁷ Sikoyo, bazali na likanisi yango moko lelo. Soki monganga na yo alobi ete ozali na cancer, osengeli kokufa, pe science etalisi polele ete ozali na cancer, oyo ekómi na etápe ya makasi, ezali bozoba, kokanisa likambo oyo ekesani na yango, mpo okokufa; esili. Science elobi ete okokufa. Basali yo examen, pe nyonso yango wana. Okokufa. Pe bakokanisa ete ezali liboma soki omeki koloba ete Nzambe alakaki kosala yango. Bomoni, ndenge ezalaki, osengeli kondima nsoni yango.

¹⁰⁸ Balobaka, soki monganga alobi awa: “Totali nzoto na yo malamu, pe cancer yango ekómi na etápe ya makasi. Tofungolaki nzoto na yo. Ekomi na nzoto na yo mobimba, kino na motema na yo, na ba-poumon na yo, na foie na yo, nzoto mobimba. Ekoki kosalema te.”

Boye, omoni, soki yo olobi: “Kasi akobika, ata bongo.”

Balobaka: “Ee, mawa na mobali oyo, bótika ye.”

¹⁰⁹ Nakanisi lisusu mpokwa yango. Bill Hall, Ndeko Hall kuna na losambo ya Milltown, mingi kati na bino bozoyeba lisusu likambo yango. Pe ntango ye. . . Babengisaki ngai kuna. Mwasi na ngai, mama-bokilo ná ngai, tokendeki kuna. Abalaki elenge mwasi moko oyo azalaki ndeko mwasi, nakanisi, ya George Cupp, oyo azalaki moyangeli ya engumba, to zúzi awa. Ya ye. . . Azalaki semeki na ye ya mobali. Bayaki na ye mpo ákufela awa. Monganga ya Milltown, monganga ya New Albany, bazuaki ye na maladi ya cancer ya foie. Boye, nakendeki kotala Mme. Hall. Mobali na ye azuaki bokono ya jaunisse, pe akomaki jaune nzoto mobimba. Pe nalobaki: “Ee, nabanzi ete akokufa.” Pe nalobaki. . .

¹¹⁰ Mwasi na ye alobaki: “Ndeko Bill, lolenge moko ezali oyo ezali na. . . Okoki kotuna Nzambe?”

Nalobaki: “Na—nayebi te, Ndeko mwasi Hall. Nakoki kobondela.”

¹¹¹ Nabondelaki. Nazongaki na ndako, pe Nkolo ayebisaki ngai eloko moko te. Bongo nazongaki, mokolo oyo elandaki, pe nabondelaki lisusu.

Pe ye mwasi alobaki: “Oyebi monganga moko ya malamu?”

¹¹² Nalobaki: “Ee, monganga ya libota na biso ezali Doc. Sam Adair, awa na Jeffersonville. Azali—azali—azali. . . Tata na ye azalaki monganga ya libota na biso. Elenge Sam ná ngai tozalaka baníngá ya motema banda kala, pe—pe tokendé kelasi penepene na eleko moko, tokólá elongo. Tokendeki ntango nyonso epai na ye ntango kókóso moko ezali.”

Mwasi na ye alobaki: “Nazomituna soki akolinga koya kotala Bill Hall?” mobali na ye.

Nalobaki: “Nakotuna ye.”

¹¹³ Ee, Sam alobaki na ngai, alobaki: “Billy, soki monganga alobi ete azali na cancer,” alobaki: “likambo ezali kaka moko, mpo na ngai kosala, nakotinda ye epai ya moto oyo aleki ngai na mayele, epai ya specialiste. Tokomema ba-examen ya radio; na boye tokopesa ye mokumba mosusu te.”

¹¹⁴ Totindaki ésalema na New Albany pe tozuaki ba-examen ya radio oyo eutaki na monganga ya kuna. Bameemaki ye na Louisville pe batalaki nzoto na ye, bayaki na ye na ambulance, pe bazongisaki ye.

¹¹⁵ Ee, na ntembe te, alingaki koyebisa Mme. Hall bokono ya mobali na ye te, boye abengaki ngai. Alobaki: “Akokufa,” alobaki, “moninga na yo motei.” Alobaki: “Specialiste ya Louisville auti kobenga ngai, pe alobi: ‘Bokundoli bokono oyo minganga basali na—na...kuna na Milltown; pe monganga, na New Albany; epesi bokundoli bokono oyo elongobani.’” Alobaki: “Ezali cancer ya foie, pe ekómi na etápe ya makasi. Pe, Billy, tokoki kokata foie ya mobali yango te, bongo ázala na bomoi.” Alobaki: “Akokufa. Pe soki azali motei, asengelaki komilengela.”

¹¹⁶ Nalobaki: “Yango nde motuna te. Kasi aleki naino mibu pene na ntuku mitano na mitano te, na bongo azali naino na bomoi mingi na kati na ye, mpo na koteya.” Pe nalobaki: “Ee, soki akokufa, na bongo, likambo esili. Natondi yo, Dr. Sam.”

¹¹⁷ Nakendeki pe nabengaki Mme. Hall na libanda, pe nayebisaki ye. Nalobaki: “Mme. Hall, Sam alobi, bokundoli bokono oyo esalemi na Louisville kuna, ekokani na oyo esalemaki na New Albany pe na Milltown. Azali kobunda na liwa. Ndeko Hall akokufa. Azali na cancer ya foie, pe ekómi na etápe ya makasi.”

¹¹⁸ Bongo abandaki kolela. Nabalukaki, nabondelaki ná ye mobali. Azalaki mpenza kati na mpasi makasi, na ntango yango, na lolenge ete ayebaki te ete nazalaki na kati ya chambre.

¹¹⁹ Boye, nazongaki. Pe bato mingi bazalaki koya na ndako, na mikolo wana. Moto mosusu azalaki te na elanga. Ebebaki naino mingi mpenza te, pe bato bazalaki kouta bipai na bipai.

¹²⁰ Nalingaki kopema mwa moke. Boye, nakotaki, nalamukaki na ntango malamú, pene na ngonga ya mibale na ndambo, to ya misato. Ndeko Wood ayaki naino kofanda na balabala yango te. Nabwakaki miso na nzela, pe moto te, moto moko te azalaki kuna, na bongo nazuaki ekoti na ngai ya kala, nakotaki na biró, pe nazuaki bondóki na ngai ya carabine .22. Nalingaki kobima pe kokende bokila ya biséndé, kino pene na ngonga ya mwambe,

pe náfanda na nse pembeni ya nzete moko, na esika moko boye, mpo na kolala mwa moke. Okokaki kolala te na ndako.

¹²¹ Nazuaki ekoti na ngai pe nabandaki kotambola na kati ya biró. Póme moko ezalaki ya kobakema na etutú. Ezalaki pó—póme ya kopola mpenza. Bankusú basilaki kolia yango, ezalaki matutu-matutu, pe mposo na yango ekómaki makasi. Nakanisaki: “Mpo na nini Meda abáki yango na etutú?”

¹²² Natalaki, lisusu, pe ezalaki likolo ya etutú te. Ezalaki kodiembela na mopepe. Nalongolaki mbangu ekoti na ngai ya kala, nafandisaki bondóki na coin, pe nakitaki na mabólóngó na ngai. Nalobaki: “Nkolo, Okolinga koyebisa mosali na Yo eloko nini?”

¹²³ Póme mosusu ekitaki, mosusu ekitaki, kino pene na ba-póme minei to mitano (nabosani sikoyo soki ezalaki mpenza boni) ekangamaki wana. Bongo póme moko ya monene mpenza, esálá ba-nzelánzelá na kati na yango; póme moko ya monene mpenza, ezalaki komonana kitoko mingi, ekitaki pe eliakiki ba-póme mosusu oyo ya mabe. Pe Alobaki: “Telema. Telema.” Alobaki: “Kende koyebisa Bill Hall, akokufa te. Akozala na bomoi.”

¹²⁴ Oh, nakimaki mbangu mpenza, pe nalobaki: “Mme. Hall, nazui YANGO ELOBI NKOLO. Akozala na bomoi.” Pe mobali na ye ayokaki ngai. Azalaki komeka kolela, pe akokaki lisusu koloba te.

¹²⁵ Nazongaki pe nabengaki Sam. Nalobaki: “Sam, ndeko na—na biso akozala na bomoi.”

Alobaki: “Ndenge nini akoki kozala na bomoi ndenge wana?”

¹²⁶ Nalobaki: “Wana epesameli ngai te, koluka kosósola yango. Nzambe alobi bongo. Yango ekati likambo.”

¹²⁷ Azali na bomoi lelo. Yango esalemaki eleki mibu pene na zomi. Ná nzoto makasi pe kolongonu. Mwasi na ye asila kokufa, banda ntango wana. Ye asili kobala lisusu.

¹²⁸ Elingaki kosalema ndenge nini mpo na George Wright, ná mingi mosusu koleka oyo tokoki kolobela, oyo tokokaki kotánga? Ezali nini? Ezali, kondima nsoni yango. Basekaka pe batiolaka.

¹²⁹ Nazali komikanisela, liboso na mpela ya 1937. Natelemaki wana, na Kompaní ya Falls City Transfer, pe nazalaki koyebisa bango likambo yango, ete mayi ekomata kino na metre zomi, nabanzi ete ezalaki yango, na Balabala Spring. Basekaki ngai. Balobaki: “Mawa mpo na Billy. Nabanzi a . . . Mwana mobali wana!” Na ntango wana nazalaki naino elenge mwana mobali. Alobaki: “Billy azali mwana moko malamú. Ezali nsoni ndenge motó eningani ye.” Motó eninganaki ngai te. Nasíláká nde kobatisama *kati na*, eninganaki te. Nazalaki nde “kati na.” Pe ekokisamaki mpenza ndenge wana.

¹³⁰ Bandá nabandaki koloba, namonaki Ndeko mwasi Hattie Wright, nabanzi, nde afandi kuna. Azoyeba lisusu likambo wana ya Bill Hall. Mingi. Bato boni bazali awa, na ntongo oyo, bayebi lisusu likambo yango? Oh la la! Na ntembe te. Mingi kati na bino.

¹³¹ Sikoyo, bayokelaka biso mawa, bayokelaka moto nyonso mawa, oyo amekaka kokangama na Liloba, na mikolo ya batioli. Kasi, bómikanisela, nsoni esengeli koya. Ezalaka ntango nyonso ndenge wana. Na ntembe te, bakanisaki, ndenge bazalaki kokanisa na ntango wana, ete Nzambe, sima na eloko nyonso kotalisama na science, ete Nzambe akoloba eloko moko te oyo ezalaki kotelemela science. Ee, yango nde esalaka ete Ye ázala Nzambe. Soki Ye ámemaka makambo kokokana na science, na bongo, elingaki kozala mpenza ndenge moko na oyo moto akokaki kosala. Kasi, Azali Nzambe. Azali—Azali Mokeli ya science. Akoki kosala oyo Ye alingi.

¹³² Na ntembe te, bakanisaki: “Mawa na mobange Nowa, ee, tótika mobange yango kimia. Azozanga bisengo nyonso oyo biso tozali koyoka mikolo oyo, boye, tótika ye kimia.” Ézali penepene ndenge moko sikoyo.

¹³³ Kasi, sikoyo, nalingi koloba likambo mosusu awa. Sikoyo, tobwakaka miso na sima pe tosepelaka na kondima na ye. Kasi nazomituna, soki biso tóbíkaka na eleko wana, tolingaki kozua ngámbo moko oyo Nowa azuaki? Tolingaki kokoka pe kosepela kondima nsoni oyo ezalaki kotambola elongo na Solo yango? Na ntango oyo kati na ba-milió nyonso oyo bazalaki na mokili na ntango wana, kaka Nowa ná libota na ye nde bazuaki ngámbo ya Solo. Bokanisaki yango? Kaka mobali wana ná bana na ye misato ya mibali, ná ba-bokiló na ye, ná mwasi na ye, kaka bango nde bazuaki ngámbo ya Solo wana. Kasi bazalaki na YANGO ELOBI NKOLO. Tobwakaka miso na sima pe tosepelaka na ye. Tokoki lisusu kokanisa bongo?

Esengeli násala nokinoki mpo na makabo oyo ya bana.

¹³⁴ Abraham, liloba oyo *Abraham* elingi koloba “tata ya bato mingi”, esali ete ázala “tata na mabota”.

¹³⁵ Sikoyo, Abraham ayokaki Liloba na Nzambe. Abraham azalaki mosakoli, pe ayokaki Liloba na Nzambe. Pe tosepelaka na Abraham mpo akangamaki na Liloba na Nzambe; ndenge akabwanaki na bandeko na ye; ezalaki mpasi mpo na Abraham. Abokwamaki kuna. Aútaki longwa na Babele, pe—pe akendeki kuna, na mokili ya Shineáre ná ba—ba—Bakaláde, na engumba ya Ulu, epai wapi banínga na ye nyonso bazalaki, bandeko na ye, ná baoyo bazalaki kosambela elongo, pe nyonso wana. Kasi Nzambe alobaki: “Kabwáná na bango.” Oh! la la! Ezalaki mpenza likambo ya nsomo, kotika nyonso oyo ezalaki na motuya mpo na ye, nyonso oyo ezalaki na ntina mpo na ye, oyo ezalaki

na motuya mpo na ye. Pe Nzambe ayebisaki ye: “Kabwáná na bango.”

¹³⁶ Apesaki ye eloko moko ya ndenge mosusu mpenza. “Okobota mwana na nzela ya mwasi na yo.” Akómaki na mibu ntuku nsambo na mitano, pe ye mwasi, mibu ntuku motoba na mitano. Azalaki lisusu ndenge basi bazalaka te, lokola basi oyo bakoki kobota bana, mibu ebele esilaki koleka. Pe awa, sima na kobika elongo na mwasi na ye uta azaláká elenge mwasi, mpo azalaki ndeko na ye ya mwasi na mama mosusu, na bongo, ndenge nini akokaki kobota mwana yango? Sikoyo, bokoki kokanisa Abraham kokendéké epai ya baninga na ye, pe koloba: “Tokobota mwana, Sara ná ngai”? Bokoki kokanisa yango?

¹³⁷ Ee, bato bazalaki koloba: “Mawa na mobange mobali oyo, eloko moko ezali kotambola malamumu te ná ye.”

¹³⁸ Ezali nsóni, kasi Abraham akangamaki na yango. Pe ntango akómaki na mibu mokama, atikalá kotia ntembe na elaka na Nzambe te. Akobaki kondima nsoni yango, ya solo, kokangama na yango.

¹³⁹ Bomoni bokeseni kuna? Sara amekaki kosunga Abraham, to kosunga Nzambe, kútu nde, mwa moke, na ndenge na ye moko. Akanisaki, boyebi, ete, kokesana na oyo Nzambe alakaki. “Sikoyo, boyebi, nakómi mobange ya mwasi, kasi Agare, awa, azali mwasi kitoko. Abraham akoboya te kobala ye pe. Boye, boyebi, yango eko—yango ekosunga Nzambe. Ekosunga Nzambe, mpamba te Agare, awa, akoki kozala ntango mosusu na mibu ntuku mibale mpamba. Azali mwana na ngai ya mosala. Pe boyebi oyo nakosala? Nakopesa ye epai ya mobali na ngai, lokola mwasi ya libala,” mpo libala ya ndongó elongobanaki na mobeko. Boye alobaki. . . “Nakopesa ye, pe akobota mwana na nzela ya mobali na ngai, na sima, nakozua bebé yango. Pe ye nde oyo Nzambe alakaki.”

¹⁴⁰ Bomoni, tomekaka ntango nyonso kosala likambo moko; tokokaka kozela Ye te. Tosengeli kosala likambo moko, biso moko. Ekokaki na yango kozala malamumu. Akokaki na ye kozala kitoko. Ekokaki komonana malamumu mingi, kasi elongobanaki na Liloba te. Nzambe alobaki na Abraham ete mwana yango akoya na nzela ya Sara.

¹⁴¹ Bozoyeba lisusu likambo oyo Alobaki na ntina na Etonga moke? “Bilembo oyo ekolanda baoyo bakondima.” “Ndenge ezalaki na mikolo ya Nowa, ekozala pe bongo na boyei ya Mwana na moto, epai bato moke, milimo mwambe, nde babikisamaki.” Maloba yango ekoki kokweya te, boye tósala mpenza keba biso moko pe tókangama na Liloba. Malamumu. Bomoni?

¹⁴² Bato bazalaka ntango nyonso komeka kosala eloko moko, mpo ézua esika ya mokano ya kokela ya Nzambe. Bomoni, ndenge nalobá mbala mingi, pe ntango mosusu liboso ya losambo, yambo, boyebi, okoki kotuna mpate te: “Okolinga

kosalela ngai mwa nkunza?” Te, akoki kosala yango te. Sikoyo, ntaba akoki komisalela nkunza te, mpo, lolenge na ye, ekopesa ye makoki yango te. Etali te boni boni okomeka kobamba nkunza ya mpate likolo na ntaba, ekosimba te. Ntaba akoki komisalela nkunza te, pe mpate amisalelaka suki te. Kasi azalaka na nkunza mpo azali mpate. Yango nde esalaka ete ázala ye. Amisalelaka yango te.

¹⁴³ Tosengeli komisalela mbuma ya Molimo te. Tosengeli nde kobota mbuma ya Molimo. Nzete ya póme emisalelaka bapóme te; ebotaka yango, mpo ezali nzete ya póme.

¹⁴⁴ Pe soki tomeke komisalela eloko moko: “Nakosunga Likambo yango. Nakotángá mibu zomi na seminére. Nakoyekola *oyo*, *oyo kuna*, to *oyo mosusu*, pe nakozua diplome ya Licence en Lettre pe ya Doctorat. Nakosunga Nkolo, ngai moko.” Ekosimba te.

¹⁴⁵ Nzambe, na nzela na kobongisama liboso, nde abengaka moto oyo Ye alingi. Apesaka Bokonzi na moto oyo Ye alingi kopesa Yango. Tomonaki yango na nzela na Nabukadanesala.

¹⁴⁶ Tomonaki yango na nzela—na nzela na Yilimia, ntango Nzambe ayebisaki ye yango, na nzela na Liloba ya Nkolo, ete, ekozala na ntango moko oyo, Yisalaele akomemama na boómbu na Babylone mpo na mibu ntuku nsambo. Mosakoli mosusu ayaki. Asilaki koyebisa ye, alobaki: “Sikoyo, bokozua basakoli, bakoya. Pe bokozala na bango kuna na Babilone, bakoya, balóti ndoto ná basakoli, oyo bakosakola makambo oyo ekeseni na Yango. Kasi yebisa bato ete báyoka bato wana te.”

¹⁴⁷ Pe moto moko ayaki na nkombo ya—ya, moko na basakoli, Anania. Ntango etelemaki Yilimia wana ná ekanganeli na kingo na ye, Anania ayaki, alobaki: “YANGO ELOBI NKOLO, na mibu mibale, ba—mbeki nyonso ya Nkolo. . .” Sikoyo, na moboko ya likambo, emonanaki lokola likambo ya malamú mpenza. “Nzambe akopambola bato na Ye. Akozongisa makambo nyonso malamú mpenza, na mibu mibale.”

¹⁴⁸ Pe Biblia elobá, ata mosakoli Yilimia alobaki: “Amen. Amen. Anania, tika ete Nkolo ákokisa maloba na yo. Kasi tókanisa naino likambo moko, Anania. Basakoli mingi basilá koya liboso na biso, pe basakolá esóngó ná bikólo minene na etumba, pe bongo na bongo. Kasi, bóbosana te, mosakoli ayebanaka sima ete lisakoli na ye ésila kokokisama.” Bomoni?

¹⁴⁹ Bongo Anania apusanaki, alongolaki na makasi ekanganeli yango na nkingo ya Yilimia, liboso na ba-nganganzambe nyonso pe eyanganelo, bato bakokaki kozala milió na ndambo. Akamataki ekanganeli yango, oyo Nzambe atiaki na nkingo ya Yilimia, lokola elembo, pe abukaki yango biteni-biteni, abwakaki yango na makolo na ye, amemamaki, pe alobaki: “YANGO ELOBI NKOLO, na mibu mibale, bakozonga.”

¹⁵⁰ Yilimia atalaki ye kaka. Ekesanaki na Liloba, na bongo alongwaki pe akendeki na ye. Pe Nzambe alobaki: “Zonga pe yebisa ye,” alobaki, “Ngai nasololi na ye te.”

¹⁵¹ Amemamaki na nsai mpenza. Alandaki likanisi na ye moko. Bomoni? Azelaki te kino ete ámona yango mpenza pe áyeba ete ezalaki ye te, ete Nzambe nde azalaki koloba yango. Azongaki, amemamaki na nsai mpenza. Soki . . .

¹⁵² Tomonaka yango, na ekólo mobimba, lelo. Moko na ba-bande na biso ezalaki kobeta, mikolo euti koleka, na ndako moko, epai wapi batei moko bautaki kondimisama, pe balingaki koya kobatisama na Nkombo na Yesu Klisto. Mobali moko atelemaki na kati ya ndako yango, alobaki minoko ya sika pe alobaki: “YANGO ELOBI NKOLO. Bókangama na oyo bozali na yango. Bókóba, bókende liboso, pe Nakopambola bino.”

¹⁵³ Balobaki: “Ee, soki Nkolo nde alobi bongo, nabanzi ete ezali bongo.” Bomoni, batali yango kokokana na Liloba te. Ékosengela liboso Liloba. Yango mpenza. Ekesanaki na Liloba.

¹⁵⁴ Yilimia azongaki, mosakoli mopakolami wana. Nzambe ayebisaki ye, alobaki: “Nayebi ete Anania abuki ekanganeli ya libaya oyo ezalaki na nkingo na yo, oyo Ngai natiaki, kasi Nakosala mosusu ya ebende.” Alobaki: “Pe bikólo nyonso oyo ekei na boómbo epai na Nabukadanesala, mosali na Ngai,” kasi azalaki mopakano. Bomoni? Pe Yisraele, bazalaki kotósa mbeka na bango nyonso, kasi bazalaki te . . . Bomoni?

¹⁵⁵ Nzambe apesaki elaka, ete Akopambola, kasi mapamboli yango eyaka ná masengeli. Osengeli kokokisa masengeli yango, mpo likambo yango ésalá.

¹⁵⁶ Nafandaki, eleki mwa ntango, elongo ná mwana mwasi moko moke ya kitoko, awa. Liboso, natalaki na bozindo libota yango, mpo námona soki kokoso moko ezalaki. Nzambe akobikisa babéli, kasi ezalaka ná masengeli. Bomoni? Likambo kaka moko oyo namonaki, ezalaki, mama yango azalaki kobanga, ete komela nkisi ezali mabe. Nalobaki: “Kokanisa bongo te, ndeko mwasi. Longola yango na makanisi na yo. Kende liboso elongo ná mwana. Pesa ye nkisi. Nzambe akotalisa likambo yango.” Bomoni?

¹⁵⁷ Sikoyo, kasi, likambo ezali ete, ómona, óyeba. Na bongo, soki ezali YANGO ELOBI NKOLO, malamu.

¹⁵⁸ Sikoyo tomoni awa ete, bato yango, bazalaki komeka komisalela eloko moko; Agare ná—ná Sara, mpo na kosunga Abraham, kosunga Nzambe mpo na kokokisa elaka na Ye. Bokoki kosala yango te. Lolenge ya kosala yango ezali te, ata moke te. Ezali—ezali kotelemela nyonso. Liloba na Nzambe ekokokisama, ata ndenge nini. Osengeli kaka kotelema ngwi na Liloba, pe koloba: “Ezali lolenge *oyo*,” pe kotósa Liloba. Sikoyo, bótala, komisalela eloko moko mpo na kozua esika ya Liloba na Ye!

¹⁵⁹ Ntango mosusu baninga ya Abraham pe, soki totali malamau, ntango mosusu baninga ya Abraham bayaki pe balobaki: “Ee, tata ya mabota, okómi na bana boni sikoyo?” Ntango akómaki na mibu mokama. “Tala, tata na mabota, tata na bana ebele, okómi na bana boni sikoyo?” Batioli!

¹⁶⁰ Sikoyo, bosili komona ntango yango te? Tosili komona yango, ntango oyo mbala na mbala, tobondelaki mpo na likambo moko, pe ekokisamaki na yango te, boye te?

¹⁶¹ “Tala mobange mobali moko afandi awa,” ndenge balobaka. “Akufá miso. Akufá matoi. Azali bábá. Azali kobela. Asalá oyo. Bókende kuna, pe bóbikisa ye, bino babíkisi na Bonzambe. Tokondima yango.”

¹⁶² Bayebaka ete ezali molimo mabe moko wana oyo alobaki: “Kitá na ekulusu, pe nakondima Yo. Bóngóla mabanga oyo na mápa, pe nakondima yango”? Bomoni? Molimo mabe moko wana oyo azingaki eteni ya elamba na miso ya Nkolo na biso, pe abetaki Ye fimbo na motó, pe alobaki: “Sikoyo, soki Ozali mosakoli, yebisa biso nani abeti Yo, pe tokondima Yo.”

¹⁶³ Ee, boyebi ete Ayebaki moto oyo abetaki Ye. Akokaki kobóngola mabanga yango na mapa. To, Akokaki kokita na ekulusu yango. Kasi tolingaki kozala banani lelo, soki Ákitaka? Bomoni? Bayebi mwango na Nzambe te. Bosengeli komona oyo Nzambe asili kolaka.

Sikoyo nasengeli kosala noki.

¹⁶⁴ Sikoyo, sikoyo, ntango mosusu balobaki: “Tata na mabota, toyokaki yo, eleki mibu ntuku mibale na mitano, koloba ete okobota mwana na nzela na Sara, pe uta na ye nde bato ya mabota bakoya. Okómi na bana boni na ngonga oyo, tata na mabota?” Huh! Bomoni? Ezali molimo ya kotóngá moko wana, oyo ezalaki kotóngá.

¹⁶⁵ Abraham asalaki nini? Alobaki: “Atengátengaki te na ntina na elaka yango, na kozanga kondima.”

“Ee, awa, obondelaki mpo na *Songolo-pakala*, pe babikaki te.”

¹⁶⁶ Ekosala eloko te. Soki nabondeli mpo na babeli nkoto zomi na mpokwa ya lelo, pe bato nkoto zomi bakufi na ntongo, lobi na mpokwa, nakokoba kopakola babeli mafuta pe kobondela mpo na bango. Nzambe alobaki bongo. Ekopekisa yango ata moke te. Nzambe alakaki yango. Nandimi yango. Na ntembe te. Ata bongo, oyo bango balobaka esalaka bokeseni moko te. Kasi, bakotiola. Yango nde nsoni ya Liloba.

¹⁶⁷ Abraham, atelemaki ngwi na Liloba na Nzambe, sukasuka Ekokisamaki. Oh! la la!

¹⁶⁸ Bótala botioli ya kozala ekomba. Kotiolama, pe nsoni, ya kozala ekomba, liboso. Bazalaki na... Asengelaki kondima nsoni ya kozala ekomba na mibu nyonso wana. Akómaki pene

na mibu mokama. Akómaki na mibu ntuku libwa, ná Liloba na Nzambe oyo alobaki ete akozala pe *mokonzi-mwasi*, mama ya mwana yango. Pe ye ná Abraham, bikomba, ba-nzoto na—na bango mibale ekufaki mpenza, kasi ata bongo, batiaki ntembe na Liloba yango ata moke te. Kasi basengelaki kondima yango, liboso. Na sima, aleluya, Nzambe akokisaki Liloba na Ye, na ntango ya molili wana: Yisaka abotamaki. “Momboto na ye ezali lokola zélo ya mbu to minzoto ya Likolo.” Bomoni? Nzambe apesaka ntango nyonso eyano na Liloba na Ye. Iyo. Bokomba liboso, na sima nde Yisaka.

¹⁶⁹ Zakaria ná Elizabeti, ndenge moko, mobange mobali ná mobange mwasi wana, bakobaki kotelema ngwi. Pe ntango Zakaria akómaki wana, azalaki na makoki ya kokoma na etánda na ye, pe alobaki: “Mwanje moko akutani na ngai, Ayebisi ngai ete nakobota mwana na nzela ya Elizabeti, mobange ya mwasi na ngai oyo. Nakoki lisusu koloba te. Nakómi bába. Nakotikala bába kino mokolo mwana yango akobotama. Kasi mwana moko azali koya, akozala mosakoli ya Oyo-aleki-likolo. Ye moto akotalisa Monzoto na Ntongo. Azali oyo azali koya liboso na Masiya.” Ekosalema mpenza ndenge nini?

¹⁷⁰ Bamosusu balobaki: “Mawa na mobange mobali oyo. Oh, na—nabanzi ete motó na ye eningani mwa moke, boyebi. Mwa likambo moko ezali. Kasi bótala mobange Elizabeti kuna, pene na mibu ntuku mwambe. Pe bótala—bótala—bótala Zakaria, akomi mobange mingi pe azolénga-lenga, bongo, áloba likambo ya ndenge wana. Ee, mawa mpo na mobange mobali oyo.”

¹⁷¹ Kasi azalaki na Liloba na Nkolo. Nsóni mpenza, na lolenge ete mwasi na ye amibombaki mikolo mingi. Kasi ye akangamaki na Liloba. Oh! la la!

¹⁷² Koboya lokumu, koboya makanisi ya bato, baboyaki makambo kitoko ya eleko wana, bisalelá pe makambo ya eleko na bango. Baboyaki yango. Baboyaki kotambola elongo ná bazáangi-kondima ebele. Baboyaki makambo ya mokili. Basengelaki kosala bongo, mpo na kotikala ná Liloba na Nzambe. Basengelaki kosala bongo.

¹⁷³ Ezali pe bongo lelo. Kabwána na makambo nyonso kasi tikálá kaka yo ná Nzambe. Ezali te oyo lingomba esalaka. Ezali oyo yo ozosala ná Nzambe. Bomoni? Ezali yo, lokola moto moko. Iyo.

¹⁷⁴ Kasi bótala oyo Nzambe apesaki ye. Ntango Yesu Ye moko ayaki, Zakaria asilaki kokufa, Elizabeti pe. Kasi ntango mwana na bango ayaki longwa na lisobe, ná YANGO ELOBÍ NKOLO, Yesu alobaki: “Etikálá kozala na moto moko te, oyo abotámá na mwasi, oyo azali monene lokola ye.” Amen. Nini? Mwasi ayokaki nsoni ya bokomba. Atelemaki ná Liloba, pe abotaki mwana yango.

¹⁷⁵ Lokola Sara ya kala, lokola Abraham ya kala, mibange babálani wana bakangamaki na Yango. Bótala, mingi na baoyo babótámá, “lokola zélo ya mbu,” ata libota moko te na mokili ezali na bato mingi lokola Bayuda. “Lokola zélo ya mbu to minzoto ya likolo.” Nini esalemaki? Esalemaki na motuya moke, mwana moko.

¹⁷⁶ Sikoyo bomoni epai nazokende. Mwana moko, yango nde nyonso oyo esengaki. Esengaki na yango mwana moko mpamba mpo na koningisa bikólo pe kotalisa Masiya. Esengaki na yango mwana moko, ya botósi. Ya solo. Nzambe asengelaka kaka na moto moko. Yango nde nyonso oyo Asengelaka na yango, esika moko oyo Akoki kozala na mongongo. Yango nde nyonso oyo Azalaka na yango mposa, kozua moto moko oyo Ye akokonza. Oh, ndenge mpenza Alingaka kozua se moto moko!

¹⁷⁷ Azuaki Nowa moko, na ntango moko. Azuaki—Azuaki Mose moko, na ntango moko. Azuaki Yilimia mo—moko. Azuaki Eliya mo—moko. Azuaki Elisa moko. Azuaki Yoane moko. A—Azui. . . Azuaki Samsona moko. Na ntango nyonso oyo Akoki kozua moto moko oyo Ye akokonza, oyo wana nde Mongongo na Ye. Akoki koloba na nzela na ye. Akoki kokweisa mokili. Oh! la la!

¹⁷⁸ Ndenge Azalaka mpenza na mposa makasi, ya kozua moto moko oyo Ye akokonza: “Oyo Nakoki koloba na nzela na ye. Nakoki kotika ete Mongongo na Ngai eyebana. Atako akondima nsoni, kasi Nakosala ete Mongongo na Ngai eyebana.” Bomoni? Oh, iyo.

¹⁷⁹ Bokomba, liboso. Ekosengela kozala ekomba, ekosengela kondima nsoni ya bokomba. Sara asengelaki kondima yango. Ndenge moko pe Zakaria ná Elizabeti basengelaki kondima yango.

¹⁸⁰ Bótala, lelo. Sikoyo nalingi koloba likambo moko. Bótala lelo, bana ya mwasi ya ndumba. Atii bikólo na nse ya bokonzi ya politiki ya denomination, mwasi ya ndumba yango ná bana na ye ya basi. Bótala ekeke ya ba-denomination oyo eyei, pe ndenge bayengebene bakómi moke. Bómitungisa te. Bókangama na Liloba. Ezali malamamu.

¹⁸¹ Okoki kotiolama, kofingama motúntuki. Okoki kofingama na ndenge nyonso, na nkombo mabe ya ndenge nyonso. Kasi, tikala kaka wana, Ezali Liloba, nsoni ya Liloba, likambo oyo bakoloba na ntina na yo.

¹⁸² Elenge mobali moko, akoki kozala awa na ntongo oyo. Azali moninga na ngai; Jim Poole, elenge Jim, libota na—na ye. Batunaki ye mokolo mosusu wana. Ee, autaki kobatisama awa. Moto moko alobaki na ye, alobaki: “Soki olingaki kobatisama na lingomba moko, mpo na nini okendeki na lingomba moko ya monene te, eloko moko ya ndenge wana?” Bomoni? Kasi asilaki komona Pole. Likambo esilaki. Bomoni?

183 “Bana ya bato mabe bazali mingi koleka baoyo ya bayengebene.” Iyo. Malamu. Bazali mpenza moke, baoyo ya bayengebene! Bótala ndenge bazalaki moke na mokolo ya Nowa. Bomoni? Bótala ndenge ezalaki na mikolo na Sodoma. Bomoni? Bayengebene bazalaka mpenza moke!

184 Mwasi ya ndumba yango azali mpenza na bana mingi! Azali kobota bana na ndenge nyonso, kasi bango nyonso bazali bana-makango. Mwasi ya ndumba abotaka mwasi ya ndumba. Mbwa ebotaka mbwa.

185 Pe Klisto abotaka bapakolami. Biblia ebotaka bayengebene, boye, tosengeli kondima likanisi ya kozala bato moke. Ezali mpenza likambo moko ya ngolu!

186 Bótala lingomba monene ya Efese, ezalaki kaka na bato zomi na mibale. Iyo. Bótala etonga oyo tozali na bango lelo, na ngambo na bango. Iyo.

Ezalaki bobele milimo mwambe na mikolo na Nowa.

187 Bazalaki bobele mitano na mikolo na Lota, te, minei; Lota ná mwasi na ye, bana na ye mibale ya basi. Pe ye mwasi abongwanaki likonzi ya libanga, sima na ye kobima, na kotaláká na sima. Kútu, misato nde babimaki na eleko wana.

188 Pe Yesu alobaki: “Ndenge ezalaki na mikolo wana.” Totindami kosénzela pe kosala keba. Bayengebene bazali mpenza moke! Kasi, kaka ndenge ezalaka, batioli basengeli koyokisa nsoni. Bokomb- . . . Bóndima nsoni ya bokomba, liboso. Oh!

189 Nasengeli mpenza kosala noki. Nazo . . . Ezali te na . . . Tolingi pe kosunga bana mike oyo. Bóyíkela ngai mpiko mwa moke. Bomoni?

190 Bato bazalaka kaka ndenge moko ntango nyonso. Sikoyo nalingi lisusu koloba likambo moko. Pe nalingi ete bino . . . Nayebi te soki ezali kotiana na bande, to te. Kasi soki ezali kotiana na bande, nalingi ete bóyoka ngai, bino baoyo bozali kolanda na bande. Bózanga yango te, kasi bóyekola yango. Moto sikoyo, azali ndenge azalaka ntango nyonso. Azokumisa Nzambe mpo na oyo Asilá kosala; azotalela makambo oyo Akosala; kasi azali koyeba te makambo oyo Ye asili kosala pe azali kosala. Akumisaka Nzambe mpo na oyo Asilá kosala; atalelaka oyo Akosala; kasi ayebaka te oyo Nzambe azali kosala, pe na esika wana nde azangaka mobimba ya likambo yango. Nabanzi ete basosoli yango. Bomoni? Kozanga kayeba makambo oyo Ye azali kosala! Ayebi makambo oyo Ye asilá kosala; pe ayebi elaka, oyo Ye akosala; kasi azángaka komona oyo Ye azali kosala.

191 Oh, bino ba-Pantekotiste, bozali mpenza ndakisa na yango! Bozotalela ete likambo moko ésalema: kaka ndenge ezalaka, esalemi na miso na bino, kasi boyebi yango te. “Mbala boni Alingaki kosangisa bino na nse ya mapapú, ndenge mama soso

asangisaka bana na ye, kasi bolingaki te.” Bopesaki litomba mingi na mimesano pe ba-denomination na bino, koleka ndenge bosalaki mpo na Liloba na Ye pe Molimo na Ye. Iyo.

¹⁹² Ezalaki mpenza nsoni mpo na Maria! (Wana tozali kosilisa.) Ezalaki mpenza nsoni mpo na Maria ná Yosefe, na ntina na Liloba na Ye! Ekómi ntango ya Nowéle. Nakánaki kobomba mwa ndambo, kasi bokoyoka yango na bolai na radio pe epai ya bakengeli, pe bongo na bongo. Oyo mpenza nde nsoni mpo na Maria ná Yosefe, kokangama na Liloba ya elaka na Nzambe! Bómikanisela, sikoyo. Pe litioli yango, ndenge bafungolaki miso, ntango bamonaki elenge Maria koleka wana, komona Yosefe. “Olingi kobala mwasi ya ndumba.” Bomoni? Pe míkaniséla, ndeko, ekobo ezalaki liwa, na mikolo wana. “Sikoyo, ozali kobomba ye mpo tóboma ye te. Azui zemi na yo.” Pe, kasi, bómikanisela, ntango nyonso, Nzambe nde azalaki kosala ná bango, pe elongobanaki na Liloba. Kasi bayebaki yango te. Bomoni?

¹⁹³ “Mongondo akozua zemi.” Yosefe ayebaki yango. Maria ayebaki yango, mpamba te, sima na Liloba kokomama, Mwanje moko asololaki na bango, kotátóláká, to kotálisáká Liloba mpenza oyo ekomamaki, oyo elingaki kokokisama. Bólóta te sikoyo. Bókanisa. Molimo Mosantu ayaki na mokili; Atikálá kosolola na liyangani mobimba te. Asololaki nde na bango.

¹⁹⁴ Yosefe atalaki. Pe liboso ete Mwanje ákutana na ye, alobaki: “Ee, sikoyo, nalingi ye. Kasi, ngai nazali moyengebene. Nakoki kobala mwasi ya ndenge wana te.”

¹⁹⁵ Pe Mwanje ya Nkolo akutanaki na ye, na ndoto, pe alobaki: “Yosefe, mwana na Dawidi, kobanga te kozua Maria mwasi na yo, mpo zemi oyo azui euti na Molimo Mosantu.” Oh! la la! Oyo mpenza libóndisi! Bomoni?

¹⁹⁶ Pe, Maria, wana na nzela ya kokende na libulu ya mai. Elenge mongondo yango, pene na mibu zomi na nsambo, zomi na mwambe, azobala mobali oyo abáláká liboso pe abótákí bana minei; mokóló. Pe ye azalaki . . . Alingaki mobali, pe—pe ayebaki te mpo na nini. Pe ye mobali alingaki ye, pe ayebaki te mpo na nini. Pe tala bango oyo. Azoya, kokende na libulu ya mai, kotóka mai, pe kobanzabanza nyonso oyo likolo na makambo oyo ye—ye azalaki kokanisa, Makomi yango, na ntembe te, na bongo Pole moko engengaki liboso na ye. Ntango Pole yango engengaki, Mwanje moko atelemaki wana.

¹⁹⁷ Nazali komituna soki elenge Maria amiyokaki ndenge nini? Bosílá kokanisa yango? Nazali komituna soki ayokaki nsómo lokola oyo ngai nayokaki lobi.

¹⁹⁸ “Losáko, Maria!” *Losáko* elingi koloba “telema.” “Yoka na bokebi nyonso likambo nalingi koyebisa yo. Opambolami kati na basi, mpo ozui ngolu epai na Nzambe, pe okobota Mwana. Oyebi mobali te, kasi okobota Mwana. Pe ndeko na yo Elizabeti, ye pe

akómi mobange, ye pe asili kozua zemi, pe akobota mwana. Pe bilembo oyo ekosalema.”

Alobaki: “Ekosalema ndenge nini, nayebi, mpo nayebi mobali te?”

¹⁹⁹ Alobaki: “Molimo Mosantu akozipa yo. Mwana ya Bulee oyo okobota akobengama Mwana ya Nzambe.”

²⁰⁰ Tika batioli báloba oyo balingi koloba. Ye ayebaki yango. Ayebaki ete ekosalema, mpo Nzambe alobaki bongo.

²⁰¹ Sikoyo, asengelaki komiyoka mpenza ndenge, na mokolo ya kobúlísama, to mokolo ya kokatisa ngenga ya Bebé yango, wana azalaki kopusana ná Bebé moke oyo na maboko na ye, ndenge *wana*. Basi nyonso bazalaki komibenda mosika, bango nyonso balati kitoko, mpo na kobúlisa ba-bebé na bango pe kokatisa bango ngenga, pe penepene na bango nyonso, bazalaki kobenda mwana-mpate. Kasi ye azalaki na bibengá mibale, kopetwa mpo na kopetolama na ye moko. Bebé moke yango, bazingaki ye na bilamba, oyo esalemaki uta na ekanganeli oyo eutaki na kingo ya ngombe, ekanganeli, elamba oyo bazalaki kozipa na mokongo ya ngombe. Ezalaki kaka elamba moko boye na kati ya elielo ya banyama. Bazalaki na eloko moko te mpo na Ye. Bazalaki babola mpenza. Pe tala atelemaki wana.

²⁰² Na ntembe te, basi nyonso bazalaki kotelema mosika na elenge mongondo yango. Balobaki: “Bomoni, azali na mwana makango.” Bomoni ndenge Nzambe asalaka makambo, na miso, émonana lokola ezali makasi mingi. Oh! la la! Azipaka mpenza nde miso ya Satana mpenza. “Mbindo mpenza! Bosoto mpenza! Ekobo. Yango nde oyo ye azali. Azali mwasi ya ekobo.” Yango epekisaki kobetabeta wana te, kati na motema ya elenge Maria. Bazalaki kotelema mosika na Ye.

²⁰³ Bazosala kaka ndenge moko lelo, babengaka Ye sikoyo “Motúntuki, to fanatíki”, to eloko moko ya ndenge wana.

Maria ayebaki nani azalaki Mokóló Bebé yango. Akobaki na ye, kaka ndenge moko.

²⁰⁴ Kasi, oh, esengelaki na bango komona ntango Simeona, wana afandaki na sima kuna na ndako, ete asiláká kozua elaka, boye te? Azaláká kokende bipai na bipai, kosakóláká. Azalaki koloba: “Nkolo akutani na ngai.” Alobaki: “Nakomona liwa te. . .” Pe azalaki na mibu koleka ntuku mwambe na ntango yango. “Nákomona liwa te liboso ya komona lobiko na Ye.”

²⁰⁵ “Oh, Simeona, okómi mobange, mwana. Yo—yo. . . Motó ya mobange yango ezali lisusu kosala malamú te, boyebi, akómi mwa. . . Bótika ye. Asalaka na ye mabe te. Akosala moto moko mabe te.”

²⁰⁶ Kasi Simeona azalaki na Liloba na Nkolo, Alobaki: “Namonaki Molimo na Nzambe kokita likolo na ngai. Natelemaki pe natalaki Ye. Ayebisaki ngai: ‘Simeona, ozali

moyengebene. Pe okokoma te...Nakosala ete ózala litatoli kuna.” Uh-huh. Esili.

“Okosala yango mpo na nini, Nkolo?”

“Wana ezali likambo na Ngai.”

²⁰⁷ Likanisi na ngai ezali ete, Akopamela bango mpenza, na Mokolo wana. “Bozalaki na motatoli moko. Mpo na nini boyokelaki ye te?”

²⁰⁸ Mobange mokufi miso, Ana, ye wana, afandi na tempelo, azobondela. Nkolo amonisaki ye: “Simeona alobi solo.” Amen. Azalaki komona bokeseni te kati na mói ná molili, kasi amonaki mosika koleka bato mingi lelo, oyo bazali na miso ya malamamu. Amonaki, na Molimo, ete boyei ya Masiya ekómaki pene, Molimo ezalaki kosala kati na motema na ye.

²⁰⁹ Bomoni ndenge Lingomba yango ezalaki moke? Zakaria, Elizabeti, Maria, Yoane, Ana, ná Simeona; bato motoba kati na ba-milió. Lokola na mikolo na Nowa. Bato motoba kati na bango. Nzambe azalaki kosala na moko na moko na bango. Bango nyonso bazalaki na boyokani. Bango nyonso basanganaki. Amen.

²¹⁰ Mobange Simeona ye oyo. Bebé moke yango ayaki. Atikálá koyoka eloko moko te na ntina na yango. Bebé yango ye oyo. Na bongo Simeona afandaki na mwa ndako na ye, pe Molimo ekitaki likolo na ye pe elobaki: “Bima libanda, Simeona.”

²¹¹ Ye wana akei, azotambola, ayebaki te epai wapi azalaki kokende. Lokola Abraham, azalaki koluka eloko moko. Ayebaki te epai wapi eloko yango ezalaki, kasi akobaki kotambola. Sima na mwa ntango, atelemaki. Pe, na ntembe te, Molimo Mosantu alobaki na ye: “Tala Ye wana.”

²¹² Asembolaki maboko, na maboko ya Maria, amemaki Bebé yango na maboko na ye. Atombolaki miso pe alobaki: “Nkolo, tika mosali na Yo sikoyo átika bomoi oyo na kimia. Miso na ngai ezali kotala lobiko na Yo.” Eloko oyo bato nyonso bazalaki kotiola, oyo basi yango bazalaki kokima, Simeona alobaki: “Ezali lobiko na Yo, Nkolo.”

²¹³ Na ngonga wana pe, tala mwasi mokufi-miso moko ayaki wana, azalaki kotambola nioka-nioka, kotenga-tenga na kati ya eyanganelo yango. Pe apusanaki epai na Ye, ye pe asakolaki, mpo azalaki kozela Ye. Alobaki na Maria: “Mopanga moko ekotobola motema na yo, kasi Ekomonisa makanisi ya mitema mingi.” Bomoni? Ezalaki nini?

²¹⁴ Sikoyo, nabanzi, basi mosusu kati na bango balobaki: “Sikoyo bomoni likambo yango! Bomoni motindo ya etonga ya bato yango? Yango mpenza. Bomoni? Ezali bongo. Bomoni epai wapi yango ezali? Mobange mobali wana, motó na ye ebebá. Tala ye wana kuna, atelemi liboso ya elenge mwasi ya ndumba wana, azoluka koloba likambo ya ndenge wana. Yango mpenza.

Mwana makango wana. Bótala mobange Ana wana, afandaka kuna, azokufa na nzala, pe kokóba ndenge wana. Akolinga na ye kolekisa ntango ya komisepelisa lokola biso te. Kasi, nde yango mpenza, bomoni. Akokaki komikotisa na kati ya miziki nyonso ya ekólo oyo. Abótámá na libota moko ya malamú, bomoni, pe akokaki kokóta na kati na yango. Kasi tala ye wana. Bomoni ndenge bato wana basanganaka?” Oh, iyo. Amen.

²¹⁵ Ndenge moko lelo. “Kofanda na bisika ya Likolo kati na Klisto Yesu, kotómbwama na nzela na Molimo Mosantu.” Ya solo. Iyo, misie.

²¹⁶ Oh, totikali na mwa ntango moke? Esengeli náloba likambo moko. [Losambo balobi: “Iyo.”—N.D.E.]

²¹⁷ Nazali na ndakisa mosusu awa, oyo nazotala, na ntango oyo wana, ntango Liloba ezalaki kotalisama, banganga mayele.

²¹⁸ Elingaki kozala malamú soki nazalaki na ntango, Fred, mpo ótángá yango. Ozali na yango na libenga na yo? [Ndeko Fred Sothmann alobi: “Iyo.”—N.D.E.] Nabanzi mingi kati na bino bamonaki yango na zulunale.

²¹⁹ Likambo oyo Molimo Mosantu alobaki awa na ebale, eleki mibu ntuku misato na misato, bauti kokundola yango. Mokolo ya 9 na sanza ya zomi na mibale, batalisi yango polele, likambo ya astronomie wana, ete—ete Jupiter ná minzoto wana, na lisangana na yango!

²²⁰ Bazali na manák-. . . ya astronomie ya kala, makomi na yango, oyo basili kokundola. Ezali mpenza na ntango yango nde lisanga yango ekotaki, na kati ya lisangana ya minzoto oyo, pe ekendeki mbala moko kino na Babilone, pe banganga mayele bamemaki yango. Bozoyeba lisusu? Ba-orbit na yango ekutanaki, elekaki, ekabwaná lisusu na ntáká ya ba-milliard ya ba-année lumière. Pe banganga mayele ya Bayuda wana oyo bazalaki kuna na Babilone, bamonaki lisangana wana kokota na lisanga wana, minzoto yango. Misato kati na yango ekotaki, elongo, pe esalaki monzoto ya ntongo moko wana. Bayebaki yango na nzela na Liloba na Nzambe, ete ntango ekomaki, ntango minzoto yango ekutanaki elongo, ete Masiya asengelaki kozala na mokili.

²²¹ Yango ntina oyo babandaki kotambola: “Wapi Ye, oyo abotami Mokonzi ya Bayuda? Wapi Ye? Na esika moko boye! Mpo, ntango minzoto yango ekutanaki, na lolenge ete ba-nzoto na yango ya likolo ekómaki nzoto moko monene ya likolo oyo, awa, ntango minzoto misato yango esanganaka, Masiya asengeli kozala na mokili na ntango wana.” Pe ntango bakotaki na ba-orbit na yango, bato wana bayebaki ete Masiya azalaki na mokili.

²²² Bazalaki bankóló na mosala na bango. Bazalaki bato minene. Bazalaki bankóló na mosala na bango ya science ya basambeli. Bazalaki kolandela ngámbo na yango ya basambeli.

Pe bamonaki minzoto yango kolongwa kuna, Jupiter ná Sargas, na sima, ekotaki na molongo na—na yango. Pe balobaki: “Toyebi ete Masiya azali na esika moko boye. Na bongo, Asengelaki kozala na Yelusaleme, mpo yango nde mboka mokonzi ya losambo oyo ya mokili, ya losambo ya Masiya. Yango nde etuká-mokonzi na bango. Yango nde etuká-mokonzi ya denomination yango. Kuna nde masangá minene ya basambeli ezalaka.”

²²³ Bamataki na bakaméla pe bakendeki, mibu mibale, bakatisaki Ebale ya Tigre, kati na bapotojóto pe bazámbe minene, kati na mobembo, kokendéké na engumba yango, mitema etondi na esengo.

²²⁴ Bayebaki ntango minzoto yango etelemaki kuna. Pe yango, ata ba-astronome, lelo, balobaka: “Soki esalemi ete minzoto yango ekutani lisusu na esika yango, ekosala monzoto kaka moko, uta na esika oyo bango batelemaki, bazotalela.” Kasi basengelaki kotelema longwa na esika wana, mpo bámona yango. Amen. Amen.

²²⁵ Etalelaka esika nini yo otelemi. Etalelaka eloko nini yo ozotala. Ah-ha. Iyo.

²²⁶ Boye bamonaki yango, balandaki yango pe bazalaki mpenza na molongo. Ata bazalaki esika nini, ezalaki mpenza na molongo ná bango. Ekambaki bango. Bomoni?

²²⁷ Ndenge wana nde bosengeli kotia Makomi nyonso na molongo, nyonso, na sima, bótikala na molongo wana ná Makomi. Yango nde lolenge bobele moko. Ekokamba yo sémba epai na Ye. Na ntembe te.

²²⁸ Sikoyo bójala. Tala bango oyo bayei, bazobélela: “Wapi Ye, oyo abotami Mokonzi ya Bayuda?” Na Yelusaleme, Monzoto yango ekambaki bango sémba kuna, sémba kino na etuká-mokonzi ya denomination yango. Kasi ntango babalukaki mpo na kolanda yango, Monzoto yango etikaki bango. Bakotaki na engumba, bakomata-kokita na balabala. Bakanisaki ete engumba yango ekotónnda na esengo ya Nzambe. Bakendeki kotambola-tambola na ba-balabála, na esengo, kobéléláká: “Wapi Ye oyo abotami Mokonzi ya Bayuda? Tomonaki Monzoto na Ye ntango tozalaki na Esti, pe toyei kokumbamela Ye.”

²²⁹ Bomikanisela, Monzoto, bakendeki na ngámbo ya westi. Bazalaki na Esti. “Kokendéké na ngámbo ya westi, tozali kokoba. Kamba biso kino na . . .” Bomoni? Bazalaki mpenza . . . Bazalaki . . .Ee, Babilone ná Inde ezali na Esti ya Palestine, mwa moke na súdi-ésti. Bazalaki kokende na ngambo ya westi. “Kokende na ngámbo ya westi,” boyebi loyembo yango, “tozali kokoba. Kamba biso kino na Pole yango ebongi be.” Bomoni? Bango, banganga mayele, bazalaki koya na wésti. Kolongwa na Esti, kokende na wésti, pe bamonaki Monzoto yango. Sikoyo, soki bazalaki na Westi, kotala na ngambo ya sima, balingaki komona Yango te. Bomoni?

²³⁰ Bango, ntango bakómaki kuna, Ekambaki bango mpenza wana, na sima Etikaki bango. Pe bakanisaki: “Yango oyo. Monzoto yango ekei, yango boye oyo.” Bazali na kati ya engumba. Boye: “Oh! la la!” balobaki, “bato nyonso bazali koyemba pe bazali na esengo. Nkembo ya Nzambe engengisi nyonso. Boye, tala tokomi. Toyebi ete biso—toyebi ete mosala na biso efúti, lokola tozalaki kolandela lisangana wana, moto moko te, nkóló moko te, akokaki komata kuna pe kosangisa minzoto yango. Pe toyebi, ntango yango—ntango minzoto yango ekotaki kati na lisanga wana ya likolo, na ntango wana nde Masiya azali na mokili. Masiya azali na mokili.”

²³¹ Pe na mibu nkama ebele mingi, elekaka lisusu na lisangana na yango, bomoni, na ntango wana nde, likabo moko eyaka na mokili. Bótala.

²³² “Masiya azali na mokili, ntango—ntango lisanga ya minzoto wana ekutanaki.” Pe bayebaki ete Azalaki wana, boye bakendeki na etuká-mokonzi ya losambo, pe babandaki kokende, koloba, komata kokita na balabala, ná bakaméla yango: “Wapi Ye? Wapi Ye? Wapi Ye oyo abotami Mokonzi ya Bayuda? Tomonaki Monzoto na Ye na Esti. Azali awa na esika moko boye. Wapi Ye? Wapi Ye? Wapi Ye?” Ha! Oyo nsoni mpenza!

²³³ Bakendeki epai ya nganzambe-mokonzi. Alobaki, ntango mosusu alobaki: “Likambo nini ná bino banninga? Ee, bino bafanatíki oyo!” Bomoni? Oyo nsoni mpenza, na mosala na bango ya science! Na nguya na Nzambe, bamonaki Monzoto na Ye. Pe bazalaki banganga mayele, bato ya mayele mingi. Bazalaki kati na science ya basambeli. Pe bayebaki, ntango minzoto yango ekómaki wana, ete Masiya azalaki na esika moko boye. Pe awa, esika oyo esengelaki koyeba yango, eyebaki eloko moko te na ntina na Yango.

²³⁴ Nakoki kobanza, bana oyo batelemaki na balabala, balobaki: “Ha! Bótala wana. Ha! Wana etonga mpenza ya bafanatíki. Bóyoka bango bazoloba: ‘Wapi Ye, oyo abotami Mokonzi ya Bayuda?’ Bayebi te ete Erode nde azali mokonzi awa. Bayebi Episikópo *Songolo* te.” Oh! la la!

²³⁵ “Wapi Ye oyo abotami Mokonzi ya Bayuda? Tomonaki Monzoto na Ye na Esti.”

²³⁶ Balobi: “Bóya awa, bino banganga mayele nyonso ya awa, ya zingazinga awa.” Ah-ha. “Bóya awa. Bozali komona Monzoto moko na esika moko boye?”

“Oh, natikálá komona eloko moko ya ndenge Wana te.”

²³⁷ “Bino ba-astronome nyonso bóya awa. Bomonaki Monzoto moko na esika moko boye?”

“Te. Te.”

“Bomoni eloko moko lokola elembo moko boye ya kokamwa?”

“Te. Tomoni eloko moko ya ndenge wana te. Te.”

238 Naino pe te. Ndenge moko. Bazomona eloko moko te. Bakoki komona Yango te.

“Ah, tóbengisa ba—batei. Bino nyonso bolobi nini?”

“Te. Totikali komona monzoto moko te.”

239 “Ee, bongo bino baoyo botalelaka ntango, awa na etutú? Bolandelaka minzoto. Botikali koyeba. . . Boyebi epai wapi lisangana ya minzoto nyonso ezalaka na likolo. Boyebi minzoto nyonso. Bomonaki eloko moko?”

“Te. Tomoni eloko te.” Kasi Ezalaki wana.

240 Nkembo na Nzambe! Oh! la la! Bozokoka komona Yango te? Ezali wana sikoyo, kasi bazokoka komona Yango te. Ezosalema, mpenza epai bango bazali, kasi bazokoka komona Yango te.

241 “Te. Tomonaki eloko te. Oh, nakendeki kuna. Namonaki eloko te.” Ya solo, bozomona te. Miso ekufi mpenza. Ezali mpo na bino te, komona Yango. Bomoni? Soki bokufi miso ndenge wana, ee, ya solo, bokomona Yango te.

242 Ezali kaka mpo na baoyo Nzambe akomonisa bango Yango. Bango nde baoyo bamonaka Yango. Ezalaka ntango nyonso bongo. Ya solo.

243 Ezalaki Nowa nde akokaki komona mbula kuna na likolo, boyebi, kasi baoyo batikali bakokaki komona yango te. Bomoni? Bamonaki mbula na likolo kuna te, kasi Nowa amonaki yango.

244 Abraham nde moto amonaki Sara amemi mwana. Ya solo. Batioli te, oyo balobaki: “Tata ya mabota, okómi na bana boni sikoyo?”

245 Tokokaki mpenza kotambola na Biblia mobimba, bato ya bwanya pe basakoli, na ebandeli kino lelo! “Kondima ezali ndangá ya biloko oyo ezali komonana te.” Bayebi ete Liloba elobaki yango, pe yango wana. *Oyo* nde ndanga na yango. Bazomona yango. Sikoyo bótala. Oh! la la!

“Banganga mayele na biso bazomona Monzoto yango te. Eloko moko te ezali na likambo Yango.”

246 Mpo na nini? Kútu, ntango bazalaki kolukaluka, bakendeki kozala ná etonga moko, Monzoto yango ezimamaki.

247 Ndenge moko lelo. Yango nde ezimisaka Pole mingi, ya solo, bazali kosangana na etonga moko ya ndenge wana, oyo endimaka ata Yango te, mpo na kobanda. Pe ndenge nini tokosala li—lisanga ya mangomba? “Ndenge nini tokotambola elongo, soki tozali na boyokani te?” Ndenge nini bondeko yango ya . . . ya oyo, ya mokili mobimba, ma—mangomba nyonso, mangomba ya mokili mobimba ekosangana? Ndenge nini tokosangana, ntango tokabwani na ntáka ya ba—milió ya ba—kilometre? Bomoni? Tokosala yango ndenge nini? Ba—Evangeliqwe elongo na biso, pe

oyo, ná wana, ná wana, nyonso elongo, kasi nzokande basangáná ná libebi ya boye.

248 Nzambe azali kozua Mwasi oyo azali peto, búle, asangisamá te, akangamaka ná Liloba na Ye. Malamu.

249 Nsoni ya Yesu mpo na Liloba. (Sima na yango tokosilisa, na miníti moke.) Yesu ayokisamaki nsoni mpo na Liloba. Botala awa. Ndenge nini Akokaki koyokisama nsoni, na ntango oyo Azalaki Nzambe, Nzambe oyo alati nzoto? Azalaki Nzambe, Ye moko, akomi mosuni.

250 Sikoyo, boyebi ete Biblia nde elobá bongo. “Tosimbaki Ye. Banje bamonaki Ye.” Bókanisa yango naino. Nabanzi ete Timoté moto alobaki yango, eloko moko ya ndenge wana. Bomoni? Ete: “Kozanga ntembe, libombami ya bonzambe ezali monene; mpamba te Nzambe amonisamaki polele kati na nzoto, amonanaki na Banje.”

251 Banje bazalaki na mbotama na Ye. Na ntembe te, Banje bakitisaki miso pe basepelaki, ntango bakitisaki miso na elielo pe bamonaki Nzambe oyo alati nzoto. Amen. Ékokamwisa te ndenge babandaki koganga: “Lelo, na engumba ya Dawidi, Klisto Mobikisi abotami.” Banje basepelaki, pe babetaki mapapú na bango ya minene elongo, pe likolo ya ba-ngomba ya Yuda, bayembaki: “Nkembo na Nzambe na bisika bileki likolo, kimia na mokili, na bato oyo asepele na bango.” Bamonaki Liloba na Nzambe, bazalaki kosénzela likolo na Yango, mpo na komona Yango kotalisama. Pe Ezalaki wana.

252 Sikoyo, Satana azalaki kondima yango te, boyebi. Alobaki: “Soki Yo ozali . . .”

Mwanje alobaki: “Azali Yango.” Yango nde bokeseni.

“Soki Yo ozali yango, sala *boye na boye*. Tika tómóna Yo kosala yango.”

Kasi Mwanje alobaki: “Azali kuna.”

253 Banganga mayele ná science na bango ya basambeli, balobaki: “Azali kuna.” Amen.

254 Yango nde ntina oyo ba-archéologue ná bamosusu, lelo, bakómi kokundola makambo yango, oyo esakolamaki eleki mwa mibu, oyo elingaki kokokisama. Pe tala yango oyo, bakómi kokundola yango. Bazali ata te. . .

255 Ezali na histoire moko te oyo etikálá koloba ete Ponce Pilate moko azalaki na mokili. Boyebaki yango? Bamosusu kati na bino, bana ya kelasi, bóyebisa ngai wapi, na histoire, balobi ete Ponce Pilate azalaki. Bazáangi kondima batiolaka yango pe basekaka yango, balobaka: “Etikálá kozala na em—empereur moko te ya Baroma oyo azalaki na nkombo, mo—moyangeli moko te ya engumba, na nkombo ya Ponce Pilate.” Kasi eleki pene na mpóso motoba, bakundoli libanga ya litumu: Ponce Pilate, moyangeli ya engumba. Oh! la la! Bolémá mpenza!

256 Balobaki: “Etikalá kozala na Ramses moko te na histoire, Ramses, mokonzi ya Ezipito.” Kasi bakundolaki libanga moko, archéologie: Ramses, wa bábale. Bótala.

257 Balobaki ete bitutú wana etikálá kokweya na yango te. Ba-archéologue bazalaki kotimola zinga-zinga, pe, na mbala moko, bakundolaki, kuna, epai bitutú ekweyaki na Yeliko, boyebi, ntango kelelo eyulaki. Balobaki: “Oyo wana ezalaki kaka lisapo, loyembo oyo moto moko alobáká, ayembáká kala.” Iyo. Batioli nde balobaka bongo. “Wana ezalaki kaka lisapo. Eloko moko lokola bitutú kokweya etikálá kozala te, pe Yosua koyula kelelo, pe kopusana na bitutú pe yango ekweyaki. Eloko ya ndenge wana etikálá kosalema te.” Pe archéologue Moklisto moko ya lokumu, akobaki kotimola, mpo ayebaki ete esengelaki kozala bongo. Atimolaki koleka metre zomi, na nse na esika oyo bamosusu bakómaki. Bitutú yango ezalaki wana, bamoko likolo na bamosusu, kaka ndenge Liloba elobi.

258 Balobaki: “Dawidi azalaki na ye kobeta nzenze te, lindanda ya basinga, mpamba te mizíki ya basinga esalemaki te kino na ekeke ya zomi na mitano.” Balobaki: “Eloko ya ndenge wana etikálá kozala te.” Ba-archéologue ya Baklisto batimolaki, na Ezipito. Eleki mibu nkoto minei, bazalaki na ba-nzenze ya basinga. Amen. Oh! la la!

259 Balobaki, na ntina na bana ya Baebele oyo bazalaki kosala ba-bríki pe biloko ya ndenge wana, uta na matiti, “Ezalaki na yango te.” Ba-archéologue bakendeki kotimola kuna. Bamonaki nini? Wana ezali science. Bamonaki nini? Bitutú ya engumba oyo Baebele batongaki, ba-bríki ya molongo ya liboso ezalaki na matiti ya milai; oyo ya mibale ezalaki na yango ya kokátama biteni mike-mike na kati; pe oyo ya misato ezalaki na matiti ata moke te kati na yango. Oh! la la!

Mabota ezali kopanzana, Yisalaele azali
kolamuka,
Bilembo oyo basakoli basakolaki.

260 Iyo, misie. Nyonso wana ekómi kino epai na biso, ndeko mobali, ndeko mwasi. Mpo na nini? Na mwa mibu oyo euti koleka, basáli filme basali makambo oyo etikálá naino kosalema te. Balakisaki filme ya histoire ya *Mibeko Zomi* ya Cecil DeMille. Balakisaki filme ya bomoi ya Yesu Klisto na nzela ya *Ben Hur*. Balakisaki filme ya *Molóbi-mbisi monene*, mbongwana ya Petelo. Pe ba-filme ya basambeli nyonso wana, oyo basáli-filme basili koboya, kosambwisa, pe kobwakisa. Kasi, Nzambe, na nguya na Ye monene, azali kopalanganisa yango, ata bongo.

261 Sika-sikoyo, makambo oyo elobamaki eleki mwa mibu, mwa mosali moko ya Nzambe, ya komikitisa, ngai moko, nalobaki: “Pole moko ezalaki wana pe esololaki na ngai, pe eyebisaki ngai makambo ya kosala.” Bato batakaki pe balobaki: “Motó na ye

ezali mwa moke kosala malamu te.” Fotó na Yango yango wana. Science nde ekangaki Yango. Ezali kuna. Ezali Solo.

Nalobaki: “Mwasi yango azipami na elílingí ya kufa.”

²⁶² Balobaki: “Elílingí, sikoyo, wana ezali bolema. Amikaniselaka yango na makanisi na ye.”

²⁶³ Fotó na yango ezali. Nzambe akosala ete mabanga éganga. Azali na makoki ya kosala oyo Alingi.

²⁶⁴ Yesu, nsoni mpo na Liloba. Mwana na Nzambe, ya Bonzambe, azalaki wana, Emanuele, oyo nsoni mpenza! Atikaki ete basumuki, bazangi kondima, bákanga Ye singa, bábwakela Ye nsói na elongi, bápikola mwa mandefu, pe bábetisa Ye móndenge mpo ásala eloko moko mpo na yango. Nsoni mpo na Liloba! Ah-ha. Nini? Mpo na kokokisa Liloba ya Tata. Oh! Kasi, bóbosana te, Asengeli koyokisama nsoni ya liwa. Nzambe, Oyo akoki kokufa te, pe kaka Ye nde akokaki kokufa mpo na kobikisa mosumuki. Moto mosusu te, moto ya mibale to ya misato te, akokaki kosala yango. Nzambe Ye moko, kaka Ye nde akoki kosala yango. Pe tala Azalaki wana.

²⁶⁵ Alobaki: “Moto moko te asílá komata na likolo, bobele Ye oyo akitaki na nse, Mwana na moto oyo azali sikoyo na Likolo.” Amen.

²⁶⁶ Balobaki: “Batata na biso baliaki mána na lisobe.”

“Pe basila kokúfa,” Alobaki bongo.

“Pe Olobi ete Ozali Lipa na Bomoi?”

²⁶⁷ Alobaki: “Liboso ete Abraham ázala, NGAI NAZALI. Nazali Lipa na Bomoi. Nazali NGAI NAZALI.”

²⁶⁸ Balobaki: “Okokisi naino mibu ntuku mitano te, pe Yo olobi ete ‘omonaki Abraham’?”

²⁶⁹ Alobaki: “Liboso ete Abraham ázala, NGAI NAZALI.” Na bongo, Atikaki ete basumuki bákanga Ye singa, mangomba ya denomination, ékanga Ye singa.

²⁷⁰ Bomikanisela, na ntango ya suka, lingomba ya Laodikia ya bozui oyo, babimisaki Ye, kutu, libanda na lingomba. Bomoni esika ekómi sikoyo? Bomoni mpo na nini napámelaka sistéme yango? [Losambo balobi: “Amen.”—N.D.E.]

²⁷¹ Mpo na nini Yesu atikaki ete basumuki bákanga Ye singa? Ezalaki mpo na kokokisa Liloba, koyokisa Nzambe nsoni, kokufa. Nzambe asengelaki kokufa. Asengelaki kokóma nzoto, mpo na kokufa. Pe Yesu ayebaki yango. Ayebisaki bango yango. Alobaki: “Bóbuka tempelo oyo, pe Nakotelemisa yango lisusu.” Moto mosusu te átelemisa yango. “Ngai nakotelemisa yango. Na mikolo misato, Nakozongisa yango lisusu. Bóbuka yango; Nakotelemisa yango. Ndenge Yóna azalaki na kati ya libumu ya mbisi-monene, mói pe butu misato, Mwana na moto pe akozala

na nse ya mabelé.” Pe basosolaki ata yango te. Bomoni? Nsoni mpo na Liloba, nde Ye—Ye azalaki.

²⁷² Sikoyo, atiolumaki kino na liwa, mpo na kosekwa mpo na Bomoi na Seko. Asengelaki liboso kobomama, mpo Ákoka kosekwa mpo na Bomoi na Seko, pe komema moto mosusu nyonso (oyo azalaki na lolenge na Ye) na Bomoi na Seko, oyo akondima Yango. Bomoni? Ye akómaki moto, akómaki ndeko tata Mosikoli, pe asengelaki kondima nsoni ya kotiolama nyonso, pe ya kosekama nyonso, kaka lokola baninga na Ye ya mosala basalaki liboso na Ye. Lokola Mose, lokola Nowa, lokola bamosusu nyonso oyo bandimaki kotiolama, Asengelaki kondima kotiolama. Mpo na nini? Azalaki na Liloba, pe Azalaki Liloba. Yango wana batiolaki Ye koleka nyonso mpenza. Azalaki Nzambe pe Liloba Yango moko. Aleluya! Yango nde oyo esalaki Ye.

²⁷³ Yesu alobaki: “Bino bato na bilongi mibale.” Alobaki: “Botongaka malíta ya basakoli, pe bino nde bokotisaka bango kuna. Bayaki ná Liloba na Nzambe, kasi bondimelaki bango te. Bokweisami mpo na moko moko na bango.”

²⁷⁴ Na Phoenix, soki Nzambe alingi, liloba moko eyelaki ngai mokolo mosusu wana, Nakofunda ekeke oyo mpo na likambo ya koboma Yesu Klisto, kobáka Ye lisusu na ekulusu, Nakofunda yango liboso na lisanga ya batei, soki Nzambe alingi. Bakweisami mpo na Makila ya Yesu Klisto, mpo na kobaka Ye lisusu na ekulusu. Iyo, misie. Kofunda bango nyonso!

²⁷⁵ Petelo afundaki bango, na Mokolo ya Pantekote. Alobaki: “Na maboko ya bato na nkanza, bobákaki Mokonzi na Bomoi na ekulusu, Oyo Nzambe asekwisi. Tozali batatoli na yango.” Afundaki bango.

²⁷⁶ Nakozua Liloba na Nzambe, nakofunda denomination nyonso oyo ezali, pe moto nyonso na mokili, oyo akweisami mpo na Makila na Yesu Klisto. Nzambe ásungá ngai mpo názala molobeli na Ye na mokolo yango. Amen. Iyo.

²⁷⁷ Oh, batioli basekaki Ye. Bayokisaki Ye nsoni. Akangamaki na Yango. Amen. Oh! Bótala ndenge Asalaki. Ye azalaki Mwana na Nzambe, andimaki kokufa mpo na koboma lisumu. Asengelaki kosala yango. Mo. . . Yango nde lolenge moko oyo ekokaki kobomama. Pe Asalaki yango, pe ayíkelaki yango mpiko, mpo bamosusu nyonso basalaki bongo.

²⁷⁸ Mpamba te, bango nyonso kuna kala, bazalaki na Liloba na Nzambe ya moke. Mpamba te, Yesu alobaki bongo. “Li—Liloba na Nkolo ezalaki koya epai ya basakoli. Pe nani kati na bango,” Alobaki, “batata na bino, losambo na bino ya ebongiseli, nde bazangaki kobamba mabanga pe koboma bango? Nani kati na bango ayambaki basakoli? Na sima, botongaki nkunda na bango, sima na bango kokende.” Alobaki: “Bokweisami ndenge bokotisaki bango kuna.”

279 Na sima Apesaki bango liseke ya elanga ya víno oyo badéfaki, ná basali oyo bayaki. Banyokolaki bango, bongo sukasuka balobaki: “Sikoyo tokoboma mwana, mpo ye nde mosangoli libula.” Bomoni? Oh, bayokaki nkanda ntango bamonaki bongo. Bomoni?

280 Kasi Asengelaki kondima nsoni. Pe awa Atikaki bákanga Ye singa, ákambama téé na liwa, mpo na kobomama, mpo na kozongisa Bomoi na Seko. Nkembo na Nzambe! Oh, nalingi Ye mingi! Kozongisa Bomoi na Seko pe kosekwisa bana na Nzambe nyonso, kati na bileko, baoyo batelemaki ná Liloba yango pe bakumbaki nsoni yango. Ya solo.

281 Soki Áyáka te, Nowa akokaki kosekwa te. Soki Áyáka te, Eliya akokaki koya lisusu te. Soki Áyáka te, Nowa alingaki kosekwa soko moke te, soki Ákokaka te. . . soki Áyáka te. Mpamba te, Azalaki Mwana-mpate oyo abongisámá liboso, oyo ayaki komema nsoni yango likolo na Ye moko, pe kokufa mpo na Liloba na Nzambe nyonso oyo esilaki kolobama, pe oyo bayengebene bazuaki ngámbo na yango. Esengelaki kozala bongo. Moto mosusu te akokaki kosala yango. Nzambe Ye moko, pe Ayaki kozua esika yango, mpo Ákoka kosikola pe kopesa Bomoi na Seko na mwana na Nzambe nyonso oyo azuaki ngámbo mpo na Liloba yango moko pe andimaki koyokisama nsoni. Mwana na Nzambe nyonso, na bileko nyonso, oyo andimaki koyokisama nsoni, moto moko te akokaki kosikola ye, kasi na kondima, amonaki Mosikoli wana koya.

282 Yobo amonaki Ye. Yobo atelemaki kuna kala, pe balobaki: “Oh, osalaka masumu na nkukú. Nzambe azali bobele kobeta yo, mpo osalaka masumu na nkukú.”

283 Alobaki: “Nayebi ete Mosikoli na ngai azali na bomoi. Na mikolo ya suka Akotelema na mokili. Ata nkusú elei nzoto oyo, kasi, na nzoto na ngai Nakomona Nzambe.”

284 Mwasi na ye alobaki: “Mpo na nini olakeli Ye mabe te pe ókufa?” Alobaki: “Ozali lokola elémá moko ya mawa.”

285 Alobaki: “Ozali koloba lokola mwasi ya liboma.” Amen. Tala Ye wana. “Nayebi ete Azali na bomoi, pe Akotelema na Mokolo na suka.”

286 Soki Yesu áyáka te, Yobo akokaki kosikolama te, mpamba te, Azalaki Mwana-mpate oyo abomamaki uta na kozalisama ya mokili. Ayebaki esika na Ye. Ayebaki esika oyo Ye atelemaki.

287 Wana nde ntina oyo, Maria andimaki esika yango, mokolo wana, ntango abimaki kuna. Alobaki. . . “Soki ngai. . . Ózalaka awa, ndeko na ngai alingaki kokufa te.”

Alobaki: “Ndeko na yo akosekwa.”

Alobaki: “Iyo, Nkolo, na mokolo na lisekwa. Azalaki mwana malamu.”

Yesu alobaki: “Kasi NGAI NAZALI lisekwa yango. Ondimi yango?”

²⁸⁸ Alobaki: “Iyo, Nkolo, nandimi ete Ozali Mwana na Nzambe oyo asengelaki koya na mokili.”

Alobaki: “Bokundi ye wapi?” Oh! Yango mpenza. Um-hum.

²⁸⁹ Asosolaki yango. Elenge mwasi yango azalaki koloba maloba wana te. Azalaki na milimo mabe nsambo oyo basilaki kobengana kati na ye. Ayebaki nguya na Nzambe, oyo ekokaki kolongola ye lolendo, motema likolo pe nyonso wana, oyo ekokaki kolongola ye mwa molimo ya moyími, ya ecole secondaire, pe oyo ekokaki kokómisa ye ekelamu ya sika. Abenganaki milimo mabe nsambo. Basi yango bayebaki oyo Ye azalaki, baoyo bayambaki Ye.

²⁹⁰ Bayebi oyo Ye akokaki kosala mpo na bango. Lelo pe bayebi yango. Bóyamba yango kaka. Yango nde likambo oyo elandi.

²⁹¹ Tala Ye wana. Alobaki bongo. Pe Ye. . . Boyebi likambo oyo esalemaki. Oh!

²⁹² Baoyo nyonso bakonyokwama mpo na Liloba yango moko, Akufaki mpo na ntina wana. Azalaki bobele Moko oyo akokaki kokufa, mpo na kosala yango, mpo Azalaki Liloba. Azalaki Liloba, Liloba oyo etalisami. Bamosusu nyonso oyo bazalaki kaka na mwa bozindisi moke, kasi litondi ya Nzambe ezalaki awa, kati na Ye. Motindo moko Azali lelo. Baebele 13:8: “Yesu Klisto motindo moko lobi, lelo, pe libela.” Bóyoka.

²⁹³ Nazosukisa, mpenza. Nalingi kosala yango, nasengeli kosala yango. Nasili koleka ntango yango.

²⁹⁴ Atikálá kokoma liloba moko te. Asalaki yango? [Losambo balobi: “Te.”—N.D.E.] Atikálá kokoma liloba moko te. Mpo na nini? Azalaki Liloba. Azalaki nini? Maloba oyo ekomámá, Ye nde azalaki botalisami ya Liloba yango. Nkembo! Fiuu! Sikoyo, namiyoki malamu. Azalaki Liloba. Azalaki na ntina ya kokoma eloko te. Azalaki Liloba, Liloba oyo ekomami etalisami. Nkembo na Nzambe! Azali ndenge moko lelo, lobi, pe libela. Azali Liloba, Liloba oyo etalisami.

Okoloba: “Ezali ya solo, Ndeko Branham?”

²⁹⁵ Bótala ndenge Jehovah atelemaki kuna pe afúlaki mopepe na kati ya ba-mbóngé wana, kuna, pe apasolaki nzela mpo Yisraele báleka na katikati.

²⁹⁶ Bótala Jehovah kati na nzoto, alobaki: “Kimia, zala nye.” Ntango ba-mbóngé ezalaki kobeta libóngo, kati na mopepe makasi, pe zabolo azalaki kobebisa nyonso, ndenge wana, Ye alobaki: “Kimia, zala nye.” Pe etosaki Ye; mipepe pe nyonso wana. Azalaki Jehovah. Amen.

²⁹⁷ Jehovah yango akokaki kotelema kuna pe komwangisa mwa matangá ya mamwe, kotika yango ékweia na mabelé pe ékóma lipa, mpo na koleisa bato.

²⁹⁸ Atelemaki pe azwaki mbisi mitano, to, mwa mápa mitano ná mbisi mibale, pe aleisaki bato nkóto mitano.

²⁹⁹ Azalaki Liloba. Amen. Amen. Azali Liloba, pe Akozaláká ntango nyonso Liloba. Pe mpo na ngai ná ndako na ngai, tokosalela Liloba.

Oh, nalingi komona Ye, nalingi kotala elongi na
Ye,
Kuna, koyemba seko ngolu na Ye oyo
ebikisaka;
Na ba-balabala ya Nkembo, tika nátombola
mongongo na ngai;
Ntango mitungisi nyonso ekoleka, sukasuka
nakokóma na ndako, mpo na esengo ya seko.

³⁰⁰ Oh! la la! Iyo. Bómema nsoni ya Liloba. Nsoni moko ekendaka elongo ná Liloba. Bókangama ná Liloba, pe bómema nsoni yango.

Tóbondela.

³⁰¹ Yesu, lokola na mpokwa mosusu wana, Nkolo, nagangaki: “E Yesu, Okolinga ete násala nini? Nakoki kosala nini, Nkolo? Komona makambo oyo, pe koyeba ngonga oyo tozali kobika na yango, nakoki kosala nini, Nkolo? Nakoki kosala nini?”

³⁰² Nabondeli mpo na losambo na ngai ya moke oyo, Nkolo. Nazali kokanisa bandeke mike, na emononeli yango, makambo oyo esalemaki; pe bandeke mosusu, ezalaki makambo ya minene. Kasi basalaki milongo misato, Nkolo. Kasi ntango Banje wana bayaki, ata ndeke moko etikalaki te. Batíndami mike yango bazalaki malamum mingi, Nkolo, kasi nandimi ete likambo moko elingi kosalema. Tika ete ésalema, Nkolo. Bóngola biso pe sala biso lolenge na Yo. Biso tozali—bisotozali potopóto. Yo ozali Mosali-mbeki.

³⁰³ Na mpokwa ya Nowéle oyo, Nkolo, tozongisi matondi mpo na likabo na Nzambe, mpo na oyo Nzambe apesi biso. Atako yango ezali, ndenge tondimi na mitema na biso, ezali bindimándima ya bapakáno ya mokolo oyo bamekaki kobongola pe kokómisa lokola mí—mísa, mísa ya Klisto, kasi biso toyei na lolenge wana te, ya Père Noël, ya ba-nzete ya Nowéle pe—pe ya ba-decoration. Kasi toyei na Nkombo na Nkolo Yesu, mpo na kokumbamela Nzambe ya Lola, oyo alataki nzoto, nzoto lokola biso, pe afandaki elongo ná biso, mpo na kosikola biso; pe andimaki nsoni ya Nkombo yango, andimaki nsoni ya ekulusu, atikaki ete lisanga moko ya bato ya mokili báboma Emanuele, mpo Ákoka komema biso na Bomoi na Seko.

³⁰⁴ Bisotozali banani, Nkolo? Bisotozali banani, mpo tókíma nsoni moko boye? Nzambe, kómisa biso basodá ya mpiko. Napesi maloba oyo epai na Yo, Tata. Ekoki kozala ya kobukana-bukana; kolemba pe kosila makasi ndenge nazali. Kasi, Tata, fúta bato oyo mpo na kofanda pe koyoka. Pe tika ete nguya oyo esekwisaki

Nkolo na biso, oyo etalisi biso Ye awa lokola Mobikisi, na mikolo ya suka oyo, tika ete épesa bomoi na molimo moko na moko awa, Nkolo, wana tokómi pene na Boyei ya Nkolo Yesu. Tika ete ézala bongo, Tata.

³⁰⁵ Bíkisa babéli pe bato na mawa oyo bazali katikati na biso. Zipá mpóta ya mitema oyo etutami. Nkolo, tozali . . . Toleki na makambo ebele mpenza, motema na ngai esili kozua bilembo ya mpota ebele, Nkolo, kouta na bitumba makasi. Nazali mobundi ya kala. Sunga ngai, Nkolo. Nasengeli na lisungi na Yo. Ntango mosusu makambo nyonso oyo nayekoli ezali mpo na ntina moko. Natii motema ete ezali bongo, Nkolo. Sunga ngai, E Nzambe. Sunga pe losambo oyo. Pe pambola biso, elongo.

³⁰⁶ Pambola bana mike. Nazali kokanisa mingi na bango lelo, mwa bana mike ya babola, oyo bakozua eloko te kuna. Pe na—nabondeli ete Yo ózala na bango pe ósunga bango. Pesa bango Bomoi na Seko, Nkolo. Yango nde oyo ya monene. . . yango nde Likabo ya Nowéle oyo tolingi, ezali ete Bomoi ya Yesu Klisto ékonza pe éyángela na motema na ngai. Yango nde oyo nalingi, Nkolo.

³⁰⁷ Pambola biso, elongo sikoyo. Topesi Yo Maloba yango. Tika ete ékweya na bisika ekokweya, Nkolo. Na bisika nyonso oyo mitema ekofungwama, tika ete épésá ntango monene ya lobiko, na Nkombo na Yesu. Amen.

³⁰⁸ Moto nyonso oyo . . . Bato boni balingi Ye? [Losambo balobi: “Amen.”—N.D.E.] Mpo na nini kozala presé boye, kútu? Oh, nalingi Ye! Nalingi Ye. “Nkolo, Okolinga ete násala nini?”

³⁰⁹ Bóbosana liyangani ya mpokwa te. Boyebi oyo Nowéle elingi koloba sikoyo? Oh, *Oyo* nde likabo na ngai ya Nowéle. *Oyo* nde Liloba yango. Nkolo, soki nakoki mpenza komitia, soki nakoki mpenza komilongola na nzela mpo Liloba na Yo étalisa Yango polele, Yango moko na kati *awa*, yango nde—yango nde likambo ya monene koleka oyo nayebi.

³¹⁰ Sikoyo nakanisi ete bazali na biloko moko oyo balingi kopesa na bana. Sikoyo nazongisi liyangani epai ya Ndeko Neville. Nzambe ápambola bino.

Ndeko Neville.

NSONI MPO NA NTINA NA LILOBA LIN62-1223

(The Reproach For The Cause Of The Word)

Liteya ya Ndeko William Marrion Branham oyo, eteyamaki liboso na Anglais mokolo ya lomingo na ntongo, mokolo mwa 23 na sanza ya zomi na mibale, na mobu 1962, na Branham Tabernacle na Jeffersonville, Indiana, U.S.A., ekamatamaki uta na bande pe ekomamaki mobimba na Anglais. Ndimbola ya Lingala oyo ekomami pe ekabolami na Voice Of God Recordings.

LINGALA

©2022 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS

P.O. BOX 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.

www.branham.org

Liyebisi ya makoki ya mokolo-eloko

Makoki nyonso ekopesama na ndingisa. Búku oyo, ekoki kozala imprimé na masíni ya ndako mpo na yo moko to kokabama, ofelé, lokola esalelo mpo na kopalanganisa Nsango Malamu ya Yesu Klisto. Búku oyo ekoki kotekama te, koyíkanisama te, kotiamana na site internet te, kobombama mpo na kolukaluka te, kolimbolama na nkota mosusu te, to kosalela yango mpo na kosenga misolo te, kozanga ndingisa ekomami mpenza na Voice Of God Recordings®.

Soki olingi koyeba makambo mosusu to kozua bisalelo mosusu, komélá:

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org